

Școala Bihorului

Revistă pedagogică-culturală

Organ al Asociației învățătorilor din Bihor.

C U P R I N S U L :

Învățători ai țării bine-ați venit!	* * *
Apostolii	Gh. Bota
Școala Eton din Anglia	T. Vâșdea prof.
Activismul în trecut și astăzi	Dr. N. Apostolescu
Jurnalul adolescentului ca metodă pentru cunoașterea individualității	T. Petrilă, învățător
Din carnetul meu (amintiri)	Elena Lungu înv.
M. Eminescu, revizor școlar	Ioan Al. Chiriță înv.
Expoziția de lucrări practice a școlilor primare din Bihor, aranjată la finea anului școlar 1936—1937	Ioan Mangra

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN BIHOR.
O R A D E A.

REDACTOR:
IOAN MANGRA
PREȘED. ASOC. INV. DIN BIHOR

*Revista apare lunar, iar în caz de necesitate, și
suplimente săptămânale.*

D-nii autori și editori cari doresc să li se anunțe în
revistă apariția lucrărilor sau publicațiilor, sunt rugați
să trimită câte un exemplar pe adresa Asoc. învățătorilor.

Manuscrisele să fie scrise cît și numai pe o pa-
gină a hârtiei.

Orice corespondență privitoare la revistă, se va a-
dresa la Asoc. învățătorilor pentru „Școala Bihorului”.

Școala Bihorului

Revistă pedagogică-culturală

Organ al Asociației învățătorilor din Bihor

Invățători ai țării, bine-ați venit!

Se va implini în curând un deceniu de când învățătoria din întreaga țară, în pragul fiecărui nou an școlar, răspunzând mai mult unei chemări tainice, lăuntrice, decât celei oficiale, își îndreaptă pașii când într'un colț când în celălalt al pământului strămoșesc, căutând, în cadrul congreselor generale, unificarea gândirii profesionale, unitatea de simțire, comuna intuire a noilor brazde ce trebuie să despice în ogorul în continuă lucrare al școalei poporului, creșterea unor mai bune condițiuni în situația acestei școale și slujitorului ei, umilul și mereu uitatul învățător.

În cea mai desăvârșită ordine, pilduitoare ordine, cu cel mai gelos respect al legalității, cei mai năpăstuiți slujbași ai țării se întrunesc în impunător număr și cer opiniei publice și factorilor de răspundere din stat, atenție, întreaga atenție spre instituția de bază, laboratorul unde se formează membrii națiunii, școala poporului.

În pragul fiecărui an școlar congresele generale ale învățătorilor înfățișează în modul cel mai demn, dar cu foată hofărîrea și loialitatea situația precară a școalei poporului, piatră unghiulară în arhitehtonica statului nostru național, precum și starea materială de inegalabilă mizerie a învățătorului, sufletul școalei primare.

Pușini, prea pușini sunt cei ce și-au plecat urechea și-au căutat să îndrepte răul ce bântue școala primară și pe învățători.

Politicianismul ucigător de suflete și un hiocratism sui generis, au făcut ca strigătul disperat al învățătorimii să răsună în pustiu.

Dușmanii neamului, lupi îmbrăcați în piei de oaie, au căutat să prezinte — și în parte au izbutit — frământările învățătorilor pentru ridicarea școlii primare, drept agitațiuni tendențioase, pornite din nesăbuite preferenți ale învățătorimii nesătule și inutile. N'a lipsit nici ocazia, svârșită cu ușurință de unii iresponsabili, că învățătorii, prin numărul lor disproporționat de mare (?), ar fi cauza impozitelor sporite ce trebuie să plătească sătenii!

Învățătorimea, însă, și-a păstrat întreg calmul și — având permanenta grijă, suprema grijă a liniștii din țară — n'a răspuns provocărilor, demascând pe adevărații paraziți ce secătuesc trupul țării, ei și-a încordat puterile istorice pentru a ridica cea dinfăi școală a neamului, care făurește sufletul tineretului țării pentru ziua grea de mâine.

Astăzi, învățători ai țării, în acest prag de nou an școlar, v'ați îndreptat pe toate căările spre marginea de către soare-apune a țării, spre capitala bătrânei Bihării, straja neadormită din țara Crișurilor.

Aduceți cu voi frământările și neliniștile unui an întreg, gânduri curate, vechi preocupări profesionale și nădejdi noi ce vă galvanizează energia și — mai presus de toate — hotărârea dărză de a afirma cu tărie, în cazul și văzul celor ce cuprinși în trupul întregiț al țării mai nutresc nădejdi periferice, că, deasupra tuturor grijilor corporative, asociația generală a învățătorilor din România are ca supremă preocupare: Țara — Neamul — Regele, a doua Sfântă Treime pentru întreg neamul românesc.

Acesta este crezul nostru, linia pe care se mișcă, fără sinuozități, asociația generală a învățătorilor dela încheierea sa, când, actualul președinte, d-l D. V. Țoni, prin girul său personal, a determinat capitularea ultimelor cerbicii regionale, realizând confopirea tuturor organizațiilor învățătoresci din țară, în congresul istoric dela Alba Iulia, în August 1929.

De atunci sunt opt ani. D-l D. V. Țoni stă necontenit de veghe la postul de comandă al asociației învățătorilor, post ce i-a fost încredințat cu entuziasm de unanimitatea membrilor, dovedindu-se — pe măsură ce anii trec

— exponentul cel mai autorizat al învățătorimii, expresia cea mai fidelă a năzuințelor ei și conducătorul cel mai destoinic ce și l-a putut dori vreodată, conducător priceput, hotărît și dârz, iăvniț de toate organizațiile profesionale.

Astăzi, d-l președinte D. V. Țoni, împreună cu membrii comitetului central și trei mii de învățători din întreaga țară, au sosit în Oradea.

Nouă, învățătorilor bihoreni, ne tresaltă inima de bucurie și noianul grijilor de gazdă, ce se vrea ospitalieră, oricât ne apăsă în așteptarea oaspeților dragi, s'a risipit ca fumul în îmbrățișarea colegială și frățească.

Scumpe președinte Țoni și iubiți colegi din întreaga țară, bine-ați venit!

Oradea, 4 Septembrie 1937.

Asociația învățătorilor din Bihor

APOSTOLII

După ce ai dat poporului puterea, trebuie să-l înveți înțelepciunea. spunea Talleyrand. Înțelepciunea este contraponderea necesară a libertății. Puterea și libertatea dată unui incult, este ca arma în mâna unui nebun. Avem exemple în jurul nostru de adevărate catastrofe sociale, rezultate ale puterii și libertății căptușite de ignoranță.

Noi, însă, am avut norocul să avem un popor înșept din naștere și prin experiență. Virtuțile strămoșești s'au călit la văpaia suferințelor seculare și ne-au dat nu cuminența prostului, ci bunul simț al înșeptului. Orice popor pe lângă înțelepciunea sa, își are destinul său. Oricât ar vrea dușmanii din afară sau din năuntru să-l sugrume, el își urmează calea sa fatală, el își eroiește soarta prin puterea geniului său național. Orice popor, oricât de înșept și oricât de stăpân pe destinul său, are nevoie de o elită conducătoare care să-l mențină și să-l ducă tot mai departe, care să-l orienteze în cursul vremurilor.

A educa național, înseamnă a asigura conservarea poporului, spunea cineva demult, dar a uitat să adauge și progresul poporului. E drept că poporul își trage din sânul său rațiunea suficientă a existenței sale, dar este tot atât de adevărat că o națiune care rămâne înapoi a timpului se degradează și e amenințată să-și piardă libertatea. Kant spunea că idealul educației este nu să creștem copilul după starea prezentă a speței umane, ci după idealul unei stări mai bune.

În lumina acestor adevăruri se profilează figurile conducătorilor pe cari, fără mult înconjur îi putem împărți în două grupe: apostolii poporului și speculanții poporului. Și unii și alții au în față poporul, unii spre a-l ridica, alții spre a se ridica ei pe spatetele acestui popor. Cei din urmă cultivă și ei slăbiciunile omenești ale poporului, cei dintâi cultivă puterile sufletești ale aceluiași popor. Speculanții poporului sunt streini de el, sunt departe de sufletul lui și nu se încadrează în orientarea națională; apo-

stolii sunt una cu el, merg împreună cu el, suferă cu el și se bucură de bucuria lui.

Apostolii sunt încălziti de un mesianism național, speculanții de un parvenitism parazitar. Dragostea apostolilor este dragostea de frate pentru popor, dragostea speculanților este iubirea stăpânului de turma sa.

Deaceia apostolii îl vreau mai bun, mai sănătos, mai înțelept; iar speculanții îl vreau mai prost, mai naiv. Iar dacă poporul nu e prost, speculanții caută prin orice mijloace să-l prostească, să-i anestezieze puterile voinței și ale minții prin narcoticul oratoriei și chiar prin alte mijloace.

Pentru ce te miri atunci, învățătorule, că lumea — lumea speculanților — îți stă dușmănoasă în cale? Pentru ce te revolți că ei nu vreau să te recunoască de amic al poporului și te calomniază, te batjocoresc și te disprefuesc? Nu uita că apostolii sunt urșiți să sufere chiar prin misiunea lor. Prima și cea mai de seamă condiție a apostolatului este capacitatea de sacrificiu. El trebuie să dea, să rupă din ființa sa, el trebuie să trăiască pentru altul. Speculantul ia, rupe dela altul și trăiește pentru sine.

Iată pentru ce, mai ales cei de aici, unde necazul e mai mare, unde suferința a fost mai îndelungată, unde ochii vițregi și dușmănoși ne pândesc, unde pumnii dușmanilor strâng cuțitul, noi știm să prefuim pe învățători. Noi știm ce a însemnat învățătorul în trecutul Ardealului împilat; noi l-am văzut batjocorit, bătut, chinat și închis de dușmanii seculari. Noi îl cinștim pe învățătorul care alături de preot, de cele mai multe ori unul și același, ne-a păstrat neîntinat și puternic sufletul poporului acestui Ardeal.

Azi, când sub scutul celui mai mare educator al poporului, M. S. Regele Carol II, s'a pornit un puternic curent de redeşptare națională, când acest Rege al renașterii naționale se adresează apostolilor, ne dăm seama că rolul învățătorului apostol capătă un înțeles și mai mare.

Leibnitz spunea cu drept cuvânt că acel ce este stăpânul educației poate schimba fața lumii. Suntem la un început de epocă de care trebuie să ne dăm seama.

Și tocmai fiindcă ne dăm seama de înțelesul momentului, salutăm din toată inima pe Apostolii redeşptării noastre naționale.

George Bota

Inspector general al regiunii a II școlare

Școala Eton din Anglia

La 70 km. spre apus de Londra, se află vestitul castel regal Windsor. Un grup de clădiri monumentale împrejmuite de forturi medievale, care îți lasă impresii neuitate și prin proporțiile fantastice, dar și prin arhitectonica variată și totuși armonică în ansamblul ei.

În apropierea castelului, printre alte case ale târgușorului, se află vechea și renumita școală Eton, un fel de institut de educație pentru prinți și lorzi. Între zidurile sale bătrâne au învățat carte pe vremuri M. S. Regele Carol II și Prințul Nicolae. Elevii săi, între 12 și 18 ani, se împărtășesc de o educație foarte riguroasă, în care exercițiile gimnastice au loc de cinste.

Școala are un trecut istoric frumos. Este înființată în a doua jumătate a sec. XV. Deatunci și până azi a căutat să păstreze în structura ei același spirit de educație. Deaceea nu și-a schimbat nici înfățișarea exterioară. Par'că nicaeri nu vezi tradiționalismul englez mai bine reprezentat decât în această școală. Aceiași pereți coșcoviți, lipsiți de orice podoabă, aceeași catedră rudimentară, aceleași bănci de lemn, încrustate cu fel de fel de inscripțiuni și numiri așteaptă și azi pe elevi, care au primit în cuprinsul și în atmosfera lor, atâtea secole de-a rândul, generații de prinți și lorzi.

Tot acest ansamblu te provoacă la un proces de interiorizare. Nimic nu-ți fură privirea pentru o admirație extensivă și superficială. Totul te face să te gândești intensiv la trecut, la înlanțuirea succesivă a generațiilor de elevi în aceeași disciplină riguroasă, în același spirit de educație. Atingând lemnul dur și ros de vicisitudinile vremii, al mobilierului școlar, degetele ți-se înfioară, ca de atingerea unor moaște. Umbra trecutului stăruie în fiecare ungher. Ambianța este potrivită pentru reculegere și meditație. Copilul răsfățat al soartei, ce vine aci din strălucirea palatelor, poate să se coboare în sine însuși, să se cerceteze și să se

cunoască. Să înțeleagă ce vremelnice și relative sunt toate măririle lumești.

Bătaia e un mijloc oficial de disciplinare. Mai păstrează și dascălii noștri câte o nuelușe, care sub pretextul că ajută la orientarea pe hartă, servește drept mijloc clandestin de corecție pentru școlarii năbădăioși. La școala Eton însă, li s-a arătat vizitatorilor, fără nici o reticență mănunchiul de nuele în formă de măturice, care servește la temperarea avântului prințșorilor, precum și scaunul special în care este așezat vinovatul pentru a-și primi pedeapsa în lovituri... la partea cuvenită. În special minciuna este aspru pedepsită. Pentru cea dintâi vină se aplică șapte lovituri, apoi opt, nouă și în fine când se constată că elevul este recalcitrant din fire, este dat afară din institut și numele său este încrustat în lemn pe ușe, pentruca să servească drept exemplu generațiilor următoare.

Fără îndoială întrebuintarea pedepsei corporale în educație este sever criticată de pedagogia modernă. Dacă ea se întrebuintează totuși în una dintre cele mai vestite școli din lume, trebuie să existe o explicație în plus, pe lângă faptul că englezul e rigorist din fire în educație. Probabil că prințșorilor și fiilor de lord le prinde bine bătaia.

Lecțiile încep cu serviciul divin care se ține în capela școlii. În felul acesta se caută a se echilibra sufletele tinerelor vlăstare prin credință, sobrietate și dragoste pentru adevăr.

Nici disciplina severă nici taxele școlare foarte urcate (aproximativ 350—380 mii lei anual, după informațiile primite la fața locului) nu sunt motive pentru reducerea numărului elevilor, ci dimpotrivă locurile în școală sunt așa de mult solicitate, încât s'au complectat toate pentru anii înainte până în 1947. Lorzii își înscriu copiii aci îndată după nașterea lor, pentruca astfel să le asigure educația în această atmosferă de noblețe austeră și tradițională. Evident, când un elev nu obține note de trecere la studii, este exmatriculat. Totul se petrece cu rigiditatea spiritului englez care nu admite excepții nici compromisuri.

Ăceste câteva note fugare nu au pretenția de a

înfățișa un sistem de educație. Ele lasă însă să se întrezărească o concepție, care poate da sugestii salutare, bineînțeles ținându-se seama de diferențele sufletești dela popor la popor. Englezii sunt doar recunoscuți ca națiune cu alese însușiri educative.

Un învățat japonez a spus cu o ocazie: „Noi când vrem să ne trimitem copiii pentru educație în străinătate, îi trimitem în Anglia; iar când vrem să învețe carte temeinic îi trimitem în Franța”.

Prof. Teodor Văjdea.

Activismul în trecut și astăzi

În pedagogia contemporană, activismul este unul dintre curentele nu numai caracteristice, dar chiar dominante. Aceasta nu însemnează însă că acest principiu nu a fost exprimat sporadic, e drept, dar destul de categoric — și în pedagogia trecutului. Dacă nu am menționa decât pe Socrate, Rousseau, Goethe și mai ales, Pestalozzi, cari reprezintă momentele istorice ale pedagogiei vechi pentru a nu mai aminti pe Vittorino da Feltre, Francke, Basedou cu Salzmann, Fröbel, Diesterweg, etc. cari s'au dezvoltat, unii la umbra celor dintâi — și încă o de ajuns pentru a ne da seama că principiul școlii active are un trecut destul de îndepărtat și de strălucit. Totuși, există deosebiri radicale și esențiale, între felul cum a fost conceput activismul în vechia pedagogie, și cum este înțeles în pedagogia contemporană.

Vom încerca în cele ce urmează, să reliefăm aceste deosebiri. Ceiace caracterizează, în primul rând, activismul trecut, este baza lui intuitivă. El a fost aplicat direct, sau numai formulat, nu atât pe temeiul unor justificări științifice, ci intuitiv, în virtutea unui simț psihologic și pedagogic excepțional. Iar dacă se încerca și o justificare atunci se recurgea sau la simple comparații (Socrate), sau cel mult, la motivarea acestui principiu, prin scopul, și nu prin determinarea lui. (Rousseau, Goethe) Numai la Pestalozzi întâlnim, alături de o intuiție pedagogică genială, și nu început

de întemeierea psihologică a principiului activității proprii, lapidar formulat de el în expresia că, „orice funcție se dezvoltă prin proprie exercitare.” Nu tot astfel se prezintă cazul cu activismul contemporan. La baza lui stau astăzi o mulțime de fundamente, în care speculația filosofică se articulează cu argumente de o valoare științifică definitiv verificată. Deși, după Claparède aceste fundamente ar trebui limitate la unul singur: psihologia copilului, totuși, pedagogia timpului nostru a stabilit multe altele, căutându-le în: psihologia generală, biologie, istoria pedagogiei, filosofie etc., depășind cu mult, la un moment dat în întemeierea teoretică a lui, rațiunea suficientă, a acestui principiu. O altă caracteristică a activismului în trecut este aceea că el a fost unilateral conceput, și în general aplicat cu foarte rari excepțiuni — numai la educația intelectuală și anume, la exercitarea judecății, a rațiunii. Aceasta este forma sub care începe în antichitatea greacă (Socrate), se continuă în evul mediu (logica aristotelică a Scolasticeii) și încheie secolul al XIX-lea (intelectualismul herbartian). Este adevărat că sentimentul a fost relevat de Franke, Rousseau, Schiller, etc., voința, de către Aristotel, Kant, Schopenhauer, etc., iar dezvoltarea armonică, prin activitate, a fost concepută, ca scop al educației, de către Goethe, dar abia Pestalozzi a înțeles și a aplicat activitatea proprie ca principiu educativ pentru fiecare funcțiune în parte. În pedagogia de astăzi, acest adevăr este axiomă, și se fac cele mai laborioase cercetări pentru a se stabili condițiile unui cât mai adecvat activism la educația integrală. Altă însușire, a vechiului activism este aceea de a nu fi fost aplicat în condițiuni speciale de organizare școlară. Este adevărat că Franke, prin instituțiile sale dela Halle, Pestalozzi, în diferitele localități pe unde l-a purtat destinul său de tragic misionarism pedagogic și urmașii săi, mai fericiți, Fröbel și Diesterweg și-au organizat în chip surprinzător școlălelor. Însă, afară de realizările lui Pestalozzi, celelalte aplică numai un activism parțial. În epoca noastră, pedagogia experimentează organizarea școlară cea mai proprie unei desăvârșite aplicări a activismu-

lui integral. Incercări se fac peste tot, dar e suficient să amintim celebrele sisteme Winnetka, Dalton, Mannhein, școlile Montessori, Decroly, comunitățile școlare de la Wichersdorf, Neukölln, Hochwaldhaussen, căminul școlar pe Solling, etc., pentru a ne de seama de febrilitatea cu care se caută cele mai bune condițiuni, de aplicare, în educația integrală, a principiului activității proprii. O altă caracteristică a activismului în trecut este aceea de a fi apărut în chip sporadic și în diferite, accepțiuni succesive, pe când astăzi el constituie un curent dominant în pedagogie, tinzând să cucerească întreaga mișcare pedagogică, resfirându-se la început în mai multe concepțiuni: materialistă, intelectualistă, etc., pentru a se afirma azi unitar, în școala activă integrală, după care sunt supuse exercitării atât funcțiunile fizice, cât și cele sufletești, atât cele intelectuale, cât și cele afective și active, atât cele individuale, cât și cele sociale, pentru o cât mai bună adaptare atât la condițiile reale ale vieții, cât și la condițiile ei ideale.

Dar ceace constituie, deosebirea fundamentală între activismul vechi și cel nou, este aplicarea științifică a acestuia din urmă, spre deosebire de aplicarea empirică, a celui dintâi. În pedagogia contemporană, principiul activității proprii nu este numai întemeiat științificește, dar mai ales, aplicarea lui este științificește normată. Punerea în practică a acestui principiu presupune o serioasă stăpânire a cunoștințelor de psihologie, adâncă cultură pedagogică și un îndelungat exercițiu, în afară de aptitudini reale de educator. Declanșarea spontanității elevului și îndrumarea proceselor lui psihice spre cucerirea cunoștințelor și atitudinilor sufletești noi, presupun într'adevăr, o cunoaștere adâncă a legilor psihice și o stăpânire măiestră a materialului și situațiilor cu care se instrumentează asupra însușirilor copilului, spre a-le provoca la exercitare proprie. Deaceia, activismul contemporan spre a fi bine aplicat are nevoie de un sistem de condiții subiective și obiective, stabilite după criterii științifice și pe bază de experiment. Experimentul științific, de care se servește pedagogia contemporană,

aplicându-l atât la psihologia copilului, cât și la materia de învățământ cât și la sistemul de organizare școlară, cât și la procesele de educație și învățământ cât, chiar și la personalitatea educatorului, acesta face deosebirea profundă între cele două activisme puse aci, față în față.

Recapitulând sintetic, deosebirile dintre activismul din trecut și cel de azi vedem că primul este mai mult teoretic, empiric și unilateral, pe când cel de al doilea este practic, științific și integral. Suntem constrânși să constatăm însă, că activismul contemporan, departe de a fi opus celui clasic — cum crede Binet raportându-se la aspectul lui experimental, este continuarea acestora, cum bine observă Say, Neumann, la noi, D-l G. G. Antonescu. Pe dealtă parte, nu se poate spune că activismul de azi și-a găsit sistemul său definitiv de aplicare. Cercetările sunt în curs, dar ele trebuiesc făcute de fiecare țara în parte, căci fiecare trebuie să-și găsească sistemul său propriu, în care activitatea proprie să-se desfășoare conform cu particularitățile subiective și obiective ale poporului respectiv. Cât de departe suntem noi de acest ideal, ne putem da seama când ne gândim că pedagogia contemporană a noastră este, de fapt, luată dela alții, iar școala noastră, în cea mai mare parte a ei abia se găsește în faza anacronică a „vechiului activism”.

Prof. Dr. N. Apustolescu
Școala normală de staf. Oradea

Jurnalul adolescentului ca metodă pentru cunoașterea individualității

De când s'a scris prima pagină închinată copilului și până în zilele noastre, auzim mereu același avertisment cu privire la considerația deosebită ce trebuie să se dea acestei ființe isvor tainic de energie și surprize. Pe măsură ce s'a obținut mai multe lămuriri din planul psihic al copilului, problema a devenit mai importantă și — oarecum paradoxal — par'că mai

complicată. Fiecare concluzie nou găsită de marii cercetători, a angajat noi metode de cercetare și cu ele odată noi metode de lucru în domeniul educației. S'a dovedit mai ales că în materie de educație nu există limite, ci numai etape. Acel ce încearcă să limiteze în timp influența care pulsează neconținut asupra psihicului, face greșală. Un om normal nu poate fi sustras influenței exercitată de mediu, atâta timp cât mai există în organismul său o celulă vie. Prin urmare ar fi absurd a crede că educația este o operă de spoire pentru înfrumusețarea unei clădiri executată în 7 ani. Ea este unda de căldură, lumină și mireasă, care regenerează și alimentează izvorul de energie necesară pentru mărturisirea adevărului și asigurarea dreptății. Izvorul își menține direcția cât durează unda. Când aceasta este întreruptă, izvorul de energie ia altă direcție sub influența altor unde și atunci nu se poate spune educație ci spoială, minciună, perversitate ș. a.

Cetățeanul ideal deci, trebuie astfel format, încât părăsind băncile școlii, să fie în stare a-și găsi singur mijloacele de alimentare ale acestei unde, prin urmare singuri să-și continue ascensiunea prin ceace se numește auto-educație. Este necesar să nu fie lăsat în voia sortii prea de timpuriu. Să fie însoțit și după a doua naștere, adică după trecerea în perioada de dezvoltare numită „adolescență“.

„Omul, în general — spune Rousseau — nu e făcut pentru a rămâne întotdeauna în copilărie. El o părăsește la timpul prescris de natură și acest moment al crizei, deși destul de scurt, are lungi influențe. Aci este a doua naștere; acum omul se naște propriu zis la viață și nimic uman nu-i este străin... Această operă unde sfârșesc educațiile obicinuite, este tocmai aceea în care a noastră trebuie să înceapă“. Înainte de a începe însă cu sorți de isbândă, se impune să cunoaștem această fază.

Adolescența este perioada în care tânărul este pradă tuturor năzuințelor înfiripate fără prea adânci temelii, cu foarte puține șanse de realizare și din cauza aceasta îi este dat să încerce mereu desamăgiri.

„Discrepanța aceasta între năzuință și putință — spune D-l Th. Loewenstein — conferă adolescenței un necontestat dramatism“. Importanța educatorului este cu atât mai mare. Este momentul în care trebuie găsit un punct de sprijin pe care să se construiască universul armonic al personalității și pe care nu-l poate găsi copilul singur, ușor. Totuși, el îl caută. Când educatorul a reușit să se facă prietenul tânărului, opera de ridicare depinde mai mult de educator. Tânărul este încrezător căci n'a avut timp să fie prea des înșelat. Este milos căci n'a prea avut ocazie să vadă răutatea semenilor sau și dacă a văzut-o, n'a înțeles-o. Ii place să râdă, să glumiască, dar nu din stricăciune sufletească. Totdeauna face greșeli mari, căci toate le face peste măsură, lubește mult și tot așa urăște. Ii place viața obștească și deacea simte nevoia prietenilor și a tovarășilor, fără prea multe pretențiuni de ordin social. Sufletul său se caracterizează printr'o sensibilitate aproape maladivă care-l face cu desăvârșire ermetic cercetărilor. Este vârsta când trezirea eului se face în taină, în izolare. Pentru acea, este mult mai greu a-i studia individualitate decât în copilărie. Toate metodele, dela test și studiul statistic, până la chestionar și observație, trebuiesc utilizate după împrejurări. Totul este ca tânărul să nu-ți ghicească intenția, căci dacă pentru copil este inutil experimentul din moment ce știe ce urmărești, apoi pentru adolescent este imposibil de aplicat. „Tumlirz, în experiențele făcute în laboratorul de psihologie din Gratz — spune D-l Loewenstein — a fost nevoit să admită că pentru o parte a adolescenților să nu se oară iscălirea chestionarelor date spre completare. Iar la experiențele psihologice, clase întregi dela liceul mixt de acolo, tocmai cele în plină criză puberală au refuzat să participe“.

Marii cercetători au găsit deosebit de important între metodele de cercetare ale individualității în adolescență, „jurnalul“. Charlotte Bühler, Spranger, Stern, W. Hoffman și alții cari au studiat jurnale, au constatat că adolescentul atribue jurnalului său un rol educativ, pe lângă cel psihologic de descărcare și cla-

rificare. Iată ce scrie unul din elevii cl. VII-a dela școala de aplicație într'unul din jurnalele care le-am introdus și am reușit să-i obișnuesc a le ține la zi.

„15 Martie 1937. Înainte de a pleca acasă, domnul învățător a ținut o vorbire ca să nu rămânem la școală după ce ne dă drumul acasă. Această vorbire eu cred că pentru noi patru s'a spus care stăm în banca ultimă, fiindcă noi rămânem ca să scriem temele sau să ne jucăm în curte. Colegii și colegele mele au suferit pentru noi, când nu erau de vină“. Astfel jurnalul devine oarecum prietenul în fața căruia se dă socoteală. Se vede totodată și tendința auto-educativă a școlarului. Din jurnal se poate constata gradul de sensibilitate al tânărului. Iată ce scrie un altul în jurnalul din 31 Mai 1937. „Sâmbătă a spus D-l institutor că luni la orele 8 să fim la școală cu cărțile. Eu am fost și câțiva băieți și fete. Am așteptat până la 8 $\frac{1}{2}$ și D-l institutor a chemat la Iercastră pe C... și era supărat de tot și spunea: „dece mai stați aici n'ați auzit să plecați acasă? „Asta ma părut rău și am avut rușine înaintea cl. V și VI“ (Am ardat înloc-mai scrisul copilului). Concluzia: acest elev trebuie cruțat de muștrări. Nu trebuie să i se facă observații în public. De altfel, cam toți tinerii adolescenți au particularitatea aceasta. Ei sunt încrezători în ceace cugetă. Nu văd bun decât punctul lor de vedere. Ambiția lor nu le îngăduie să suporte disprețul. În multe măsuri considerate de noi ca drepte, ei văd că li se face nedreptate. Este foarte adevărat că de multe ori copilul nu este chiar sincer în mărturisirea ce o face în jurnal. Mai ales când știe că la școală îi vei cere să-ți citească singur jurnalul. Nu trebuie să impui ținerea jurnalului. Să se angajeze tânărul oarecum spontan la această treabă. Din diferitele peripecții ale zilei de școlar, iai într'o zi una, o discuți cu copiii și cu ei împreună o așterni pe hârtie sub formă de rezumat. A doua zi iar găsești ceva deosebit de reținut și de notat, a treia zi iar. Ideia este dată. Române să justifici roștul acestor însemnări. Nu e bine să se spună decât că aceste mici însemnări le vor ajuta să știe face un raport scurt, o informație clară, îi vor

obișnui cu respectarea regulilor ortografice și gramaticale. Că însemnările acestea nu vor fi văzute decât de tine (învățătorul); pentru ele nu va fi notat orice ar scrie, numai să spună sincer. Din când în când (odată pe lună ex.) aduni caetele, friez materialul, îți faci notițele în carnetul de observații și continui ca și când nu te-ai fi sezizat de nimic. Măsurile care ar trebui luate pentru preîntâmpinarea unui rău observat, se iau altă dată și fără să-ți dai a înțelege căruia fapt se datorește atitudinea ta. Toate constatările trebuiesc verificate prin alte metode și mai ales observația.

Uneori jurnalul adolescentului cuprinde însemnări care pot servi ca admirabile motive de corectare chiar educatorului. Iată ce scrie un elev în jurnalul din 22 Mai 1937: „Eu înainte de masă am plecat la arena sportivă „Voevodul Mihai“. Aici am fost mai mulți elevi. Noi am fost chemați de d-l institutor să învățăm la istorie. Toți elevii au așteptat să vină d-l institutor și d-l institutor nu a venit. Noi am fost foarte supărați. Eu am venit acasă la 12 și jumătate. Când am ajuns acasă mi-a fost foarte cald“. (reprodus întocmai din caetul elevului din cl. VII).

Niciodată nu trebuie să înțeleagă tânărul în ce chip apreciezi mărturisirile gândului său, pentru că sunt copii cari din cauza dispoziției dintre năzuința și puțința lor, devin pesimiști, închizându-se într'un fel de egolatrie care mai mult prelungește criza decât ajută la o firească deslegare. O elevă din cl. VII, în jurnalul din 3 VI 1937, scrie: „Am trei colege foarte bune și drăguțe și anume: B..., R..., F... Nu există nimic să nu le spun. Chiar și pâinea aș împărți-o cu ele dacă aș avea, dar și eu primesc căci n'am. Am constatat că aceste colege sunt cu inima cea mai bună față de mine. Eu de multe ori le năcăjesc, le fac să se supere, căci așa sunt eu din firea mea și ele totuși mă iubesc ca pe-o soră de-a lor, deși nu merit. Le voi aminti pe ele și dacă termin școala, până mor. În faptele rele și bune, noi suntem împreună; dacă pe una o ceartă cineva toate patru suferă din cauza uneia. Se poate că dacă aș fi singură și nu m'ar bucura ni-

meni aș plânge ziua întreagă fără întrerupere, căci deși sunt prea tânără am multe necazuri". (reproducerea întocmai după caet).

Este latura negativă a jurnalului, asupra căreia Charlotte Bühler atrage atenția spunând: „Dincolo de necesitatea firească de confesiune, jurnalul devine prilej de autooglindire și de reflexii cu totul neîmbucurătoare”.

Toate jurnalele reproduse au fost ale copiilor dela oraș. Se poate ca la țară, unde nu există atâta diferențiere socială, tânărului nu-i este prea greu a lega prietenii și a se dispensa de jurnal, sau în orice caz a-i reduce din valoare. Cred însă că ar fi interesant de urmărit și acolo, cu atât mai vădit că pentru studiul individualității adolescentului nu pot fi aplicate cu același succes metodele obișnuite pentru studiul copilului.

„O temeinică și o reală cunoaștere a individualității — spune dl G. G. Antonescu — presupune ca o condiție sine qua non, pătrunderea substratului, care stă la baza vieții sufletești conștiente. A ne închipui că pentru a cunoaște un individ fără să fie pătruns cu privirea exploratoare până în subconștient, care e o condiție esențială a vieții psihice conștiente, e o naivitate”.

În subconștient însă nu se poate pătrunde cu avertisment. Acesta trebuie furat în momente de uitare de sine, care sunt destul de frecvente la adolescenți.

T. Petrilă, învățător.

Din carnetul meu

(Amintiri)

Veselul concert al neastâmpăratelor rândunele de sub streșina casei, m'a îndemnat azi să mă scol des de dimineață.

Din pridvorul școlii admiram splendoarea naturii.

În fața mea se ridică înrouat Dealul Ponarei, acoperit în partea de Sud-Est cu petecul de pădure

înroșit de primele raze de foc ale soarelui. Falnicii arbori de fag își legănau, lin ramurile proaspăt înfrunzite în adierea vântului de sfârșit de April. Iarba fragedă de pe întinsele coaste, precum și cireșii în plină floare, cari pe ici colo înconjoară casele respirate până departe în vale, au inundat întreg sătulețul cu suavul lor parfum de primăvară. Imnurile sonore ale privighetorilor, cari slăveau mărșetul răsărit de soare, infiorau tot văzduhul . . .

Îndoideauna m'a încântat mult frumoasa privești ce o prezentau diminețile senine de primăvară. Dar astăzi, parcă mai mult ca altădată, această dimineață aurie, plină de parfum și simfonii, m'a impresionat adânc și-a trezit în sufletul meu amintirea unor frumoase întâmplări.

Din vremuri glorioase
Cu zilele de aur,
De-atunci, când „Soimii” noștri
Purtau cununi de laur . . .

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Da, îmi aminteam de o frumoasă dimineață din primăvara anului 1919 și rând pe rând îmi trecură prin minte minunile ce urmasă mai apoi . . .

Priveam și atunci primele raze de soare ale zilei, care, însă, în acele timpuri, mângăiau și încălzeau plaiurile bihorene încă în lanțurile robiei . . . Eram foarte obișnuită, căci nopți întregi nu dormisem, îngrozită fiind de teroarea ce o răspânda în jurul nostru armata roșie-maghiară, care-și avea cartierul general în apropierea comunei și care-și făcea de cap cu fărâdelegile-i nemai pomenite! Ziua, noaptea eram străjuți de o patrulă de Secui, căci — deși ne aflam pe propria noastră moșie, eram totuși considerați ca prizoneri . . . Se svonise vestea că în ziua aceea, ne vor bombarda școala și biserica, iar săteni vor fi maltratați și despuiți de avutul lor. Groaza și disperarea domneau peste tot, căci crimele bolșevicilor se țineau lanț . . .

În zorii acelei dimineți, după lungi nopți de veghe, ațipisem câteva clipe, dar fusei brusc trezită. De data

aceaia însă, nu de ciripitul rândunelelor, ci de bubuiături de tunuri și pocnete de mitraliere ce se auziau dinspre Sud-Est . . . Era strigătul de încurajarea al fraților, cari ne vesteau apropierea mântuirii . . . Alergai afară. Frica-mi dispăruse. În suflet mi se cobori o rază de speranță . . . Dimineața era splendidă! Pe cer soarele se înălța maiestos, învăluind cu razele sale aurii, dealurile și codrii Bihorului, voind parcă să le ocrotească de furia celor ce ne asupreau și ne amărau zilele . . .

Printre bolșevicii unguri, era mare fierbere. Aproape buimăciți, furișându-se pe după copaci și tufișurile de aluni, fugeau în debandadă spre Bratec. Și, această fugă rusinoasă, la primele răvașe primite din tunurile românești! . . .

Ca prin farmec dispăru și patrula care ne străjuia, lăsându-ne doar ca amintire lăzile cu muniții . . . Dar, dela o vreme, tunurile încetară. Prin comună nu se mai zărea picior de ungur. Sătenii, cu mâna streșină la ochi, priveau spre răsărit, cu speranță și mândrie . . . Și deodată dealul se înegrise și ca o arătare Dumnezeuiască, apărură „Dorobanții români“, cari în sunete de fanfare înaintau mândri spre comună, în urmărirea dușmanului. Erau veseli și frumoși întocmai ca și razele soarelui care-i învăluia! Li primirăm cu lacrimi și cu flori . . .

* *

Și'n timp ce bravii noștri șoimi înaintau spre Tisa, sângerând pentru desrobirea noastră, răzbind cu eroic curaj prin focul dușman și zrobind trufia maghiară, minunile urmașă una după alta . . . Privind cu ochi-mi sufletești în trecut, văd orașul Oradea, îmbrăcat pentru prima dată în haină de sărbătoare: era primul „zece Mai“ românesc! . . . Tricolorul nostru falfăia pe străzile orașului, pe care mii și mii de Români din jur, în costume naționale pitorești cântau cu nesfârșit entuziam: „Pe-al nostru steag e scris unire! . . .“ „Deșteaptă-te Române“ etc. etc. Dar suprema minunc urmă, când din trenul regal, care s'a oprit în gara orașului, coboră în mijlocul nostru Marele Rege Fer-

dinand I., viteazul nostru desrobitor și M. Sa, Slăvita noastră Regina Maria! Cu câtă emoție, evlavie și recunoștință îi învăluia privirea noastră! Din toate piepturile românești au izbucnit prelungi urale . . . Ce clipe mărețe au fost acelea pentru „oropsitul Bihor” de odinoară, din timpul robiei! . . .

*
**

Și iată-ne și noi învățătorii de pe Valea Crișului Repede, în vara aceluiași an, cu sufletul refăcut, dornici de perfecționare și înaintare, ne văzurăm iarăși adunați în frumosul oraș Oradea, din miezul Bihorului, la un curs de vară. Cursul s'a ținut în mărețul palat de pe malul Crișului (fosta școală reală maghiară) unde se propagau în trecut principiile șoviniste ale faimosului conte Apponyi.

Biețele noastre suflete primenite și înviorate, văzându-se ca prin minune scoase la mal, din marea de suferinți pe care până atunci pluteau pribege, au alergat însetate spre a se împărtăși din potirul adevăratei culturi românești.

Din capitala țării, coborât-au între noi, învățătorii din Bihor, cinci distinși dascăli, ca să ne răspândească lumină din lumina lor. Iată numele acelor apostoli, cari au făcut cei dintâi după unire, școală românească în Bihor, d-nii: D. V. Stănculescu, Ion Antonescu, Sava Zamfirescu, N. Manolescu și D. Dituțescu.

Cursul a fost condus cu multă înțelepciune de Dl profesor Dr. V. Chirvai, distinsul pedagog din Oradea.

Astfel ni s'a dat fericitul prilej de a putea pătrunde liber și adânc în tainele graiului nostru frumos românesc, îmbogățindu-ne sufletul cu atât de cunoscute frumoase și reînnoindu-ne cunoștințele pedagogice. Și ni s'a mai dat prilejul a privi mai adânc în gloriosul nostru trecut istoric și a ne cunoaște mai temeinic frumoasele tinuturi ale României Mari, cu localitățile-i istorice, cu munții-i bogați, cu pământu-i mănăs, cu apele-i cristaline, cari șerpuesc argintii în lung și latul acestei țări binecuvântate de Dumnezeu. În fine ne-am veselit cu o mulțime de cântece naționale care de care mai frumoase și înălțătoare de inimi.

Răsfoiesc și acum cu plăcere caietul meu plin cu notițe unde cu sfintenie am eternizat cuvântul rostit de acei distinși dascăli români și mă gândesc adesea, câtă deosebire a fost între cursul de vară românesc din Oradea și acei pe care l-am făcut în „era de robie” în orașelul Sf. Gheorghe „despre care am amintit într'un număr al revistei L'oaia Școlară. Cât de *„mari și minunate sunt lucrurile tale Doamne! . . .”*

Imi reaminesc de niște clipe înălțătoare, petrecute într'una din orele acestui curs românesc din Oradea: Eram în ora de geografie. Dl. prof. Zamfirescu desena la tablă *vechile hotare* ale României Mari, iar de pe băncile școlare, în calitatea noastră de elevi, desenam și noi aceleași hotare. Era liniște în clasă, toți fiind absorbiți de această muncă sfântă . . . când prin ferestrele larg deschise, sunete prelungi și armonioase de clopote se auzeau din toate turnurile bisericilor . . . Ne vesteau cu mândrie înfrarea triumfală a dorobanților români în capitala ungurească: Budapesta! . . .

Ca și electrizați, ne-am ridicat cu toții și am intonat „Imnul Regal”, „Deșteaptă-te Române” etc. etc., încheind cu următoarea :

„Frați Români din lumea 'ntreagă,
Toți un suflet, toți un gând,
Azi același dor ne leagă,
Ne-a venit și nouă rând! . . .”

Și cântecul izvorit cu atâta entuziasm din atâtea piepturi românești a fost prins de sigur de undele bătrânului Criș, vechi martor al durerilor noastre, care înfiorat și el de atâta fericire, se grăbea să ducă aria sfântă, departe, departe în lumea largă, să povestească despre un neam mare, *unul *deșteptat din somnul cel de moarte!* . . .

Poncară, la 30 Aprilie 1937.

Elena Lungu n. Murgu
învățătoare

M. Eminescu — revizor școlar

De câțiva ani, oamenii noștri de litere sunt tot mai mult preocupați de geniul lui Eminescu. Fiecare caută să-l interpreteze în câte un fel, să reconstituie din opera sa și din cele câteva amintiri rămase dela cei ce l-au cunoscut, viața sbuciumatului poet, care devine cu atât mai pasionantă, cu cât închină mai mult către fabulos și controversă.

Viața unui artist nu se poate reconstitui complet din caracteristicile dominante ale operei sale, deși este destul de adevărat că în operă, artistul — ori care ar fi el — pune o mare parte din personalitatea sa.

De multe ori nu ne putem conduce eficace nici depe memorii, sau de pe însemnări cu desăvârșire personale ale artistului, fiindcă sufletul omeneșc este atât de ciudat în anumite împrejurări, încât chiar atunci când trebuie să consemne adevărul dă curs liber imaginației, care denaturează întotdeauna realitățile. Sau ca să ne raportăm la cazul lui Eminescu, pe care îl știm ca elev la Cernăuți, nu destul de silitor, ca apoi să ajungă la Berlin student — când se știe ce scrisori disperate trimitea părinților și cunoșcuților cerând bani — deși este știut și confirmat că Eminescu n'a dus acolo o viață prea lipsită.

Nu poate o astfel de scrisoare și nici o serie întreagă de scrisori de acest fel să constituie un argument puternic în stabilirea adevărului referitor la viața lui M. Eminescu.

Prieteni — puțini câți i-a avut — nu toți l-au iubit și apreciat la justa lui valoare; unul singur care a făcut excepție, era prea mic față de gigantul Eminescu pentru a-l înțelege profund. Acesta era Creangă, povestitorul descoperit de Eminescu la „Bolta-rece“.

De foarte mulți invidiat — ceea ce e explicabil și se vede aceasta și în zilele noastre, — abia unui singur om i-a fost dat să-l înțeleagă pe acela care a ajuns

pe culmile poeziei românești. Acela a fost Titu Maiorescu.

Eminescu și Maiorescu au fost două personalități incomode pentru timpul lor. Poate pentru acest motiv s'a născut o afinitate sufletească între ei. Ambii se deosebeau de contemporani prin văditele tendințe clasice ale culturii lor.

Este foarte posibil că dacă Eminescu n'ar fi cunoscut pe Titu Maiorescu — cu alte cuvinte: dacă n'ar fi existat Maiorescu, poetul Eminescu ar fi rămas necunoscut poate, ca mulții alții, sau în cel mai rău caz n'ar fi avut posibilitatea să meargă la Viena și Berlin, orașele cărora Eminescu le datorează foarte mult — fără a face abstracție de fondul lui sufletesc datorită căruia Eminescu poate fi numit cu adevărat geniu.

Prin urmare, deducțiunile din analiza operei, precum și amintirile prietenilor care pot fi denaturate, mai ales când — cum s'a întâmplat de multe ori — cei ce se ocupă cu romantizarea vieții oamenilor mari, n'au intuiții așa de clare și de durabile; clare în cecace privește privirea de ansamblu, și durabile în cecace privește adevărul.

Grupul „Familia” — prin organizarea festivalului eminescian, aceasta a urmărit. Să ne înfățișeze după atâta amar de ani un Eminescu mai autentic, un Eminescu de „ultima oră”. La ce s'a ajuns — fiecare, din cei ce cred în Eminescu — poate, sau a putut să tragă concluzia. Dar ceiace vrem să arătăm în aceste pagini este faptul că M. Eminescu a îndeplinit în viața lui sbuciumată și funcția de revizor școlar, lucru nu prea cunoscut.

Suntem călăuziți de gândul că întotdeauna o persoană pusă la un post de răspundere, poate foarte bine să fie cunoscută după roadele pe care le-a adus în acel post și după interesul depus pentru bunul mers al lucrărilor de care este răspunzător.

De aceea trebuie cunoscută îndeaproape activitatea de revizor școlar a lui M. Eminescu, pentru că aci el nu era numai într'un post de răspundere, ci mai ales într'un oficiu unde secerea în primul rând: con-

știință (Precum trebuie cunoscută activitatea ca bibliotecar la Iași și apoi cea de gazetar, în care și-a irosit poezul toată vloga sa).

Despre activitatea lui Eminescu în timpul cât a fost revizor școlar ocupându-ne aici, n'aveam pretenția să epuizăm subiectul, cât mai ales gândul de a indemnă pe toți cei ce dețin date referitoare la această activitate să le facă cunoscute și de schița câteva din mobilele sufletului atât de polivalent al poetului.

În 1875: filifizonul D. Petrino — pripășit la Iași — indemnă de liberalul A. Vizanti, ceru conducerea Bibliotecii Centrale din Iași, pe care o deținea Eminescu. Având mare trecere, Petrino luă conducerea bibliotecii; iar Eminescu fu numit, drept compensație, de către T. Maiorescu, pe ziua de 1 Iulie 1875, revizor școlar pe județele: Iași și Botoșani.

Cine cunoaște articolele politice și istorice ale poetului — care privesc în ansamblu dovedesc un temeinic sistem de cugetare sociologică — nu va fi surprins de avântul și clarviziunea pedagogică și socială, cu care Eminescu pornește să-și îndeplinească noua funcție.

Articolele sale dela „Timpul” își vor găsi mai târziu materialul în sufletul poetului, strâns în legământul căruței în care mergea să inspecteze școalele din circumscripția lui. De pe atunci îl îngrijorază pe Eminescu soarta țărănimii, de pe atunci îl preocupă problema evreiască, etc...

N'a privit cu umilință numirea lui ca revizor școlar, căci altfel n'ar fi simțit nici o dragoste pentru această funcție și știut este că Eminescu a căutat să-și îndeplinească conștiincios datoria și ținând conferințe cu învățătorii, arătându-se chiar nemulțumit când aceștia lipsiau dela astfel de conferințe cărora nu le înțelegeau rostul.

Istoria învățământului nostru rural de până la Haret, n'a înregistrat o mai serioasă preocupare de problemele școlii satului ca pe timpul cât Eminescu a fost revizor școlar. Chiar pe atunci se pregătea reforma învățământului primar. Starea școalelor i-a făcut o impresie detestabilă.

La câțva timp după ce ia în primire funcția, înaintează un raport ministerului, care constituie o adevărată revelație. (Ce ironie a soartei: el, poetul, luceafărul, „nemuritor și rece” să întocmească planuri de reformă socială!).

Cutrocerând satele — pe lângă conducerea cancelariei trebuia să facă și inspecții — Eminescu era indignat de tot ce întâlnea: *frecvență slabă, localuri ne-higienice, învățători tuberculoși, nepregătiți, etc.*

Cu toate acestea, el nu era omul care să capituleze așa ușor și căuta să dea îndemnuri cu adevărat părintești învățătorilor și sfaturi medicale sătenilor și copiilor.

De pe aceste vremuri datează și glumele Junimcii la adresa poetului, rămase memorabile:

Eminescule băete,
Umblai în cabriolet
Luni întregi din sat în sat
Școlile de inspectat.
Ca înalt revizor școlar
Stai în gazdă la primar,
Și cu primărițele
Îți incurcai ițele.

Acestea erau inevitabile glume: dar mintea lui Em. era preocupată de mijloacele pentru remedierea răului care îl isbia oridecâte ori se afla în fața realităților.

Din însemnările lui se vede că deși fără pregătire specială, Eminescu era un bun pedagog și nu streină de regulile pedagogice. Așa, de pildă, nota, cu ocazia inspecției făcută (19 Nov. 1875) la Ierbiceni că e satisfăcut de răspunsurile școlărilor: la Totoești, răspunsurile i se părură mecanice, fără viață. Copiii să nu învețe definiții grele și pe de rost, fără să priceapă și fără să fi făcut exerciții de compunere.

Ba recomandă pentru lectura copiilor poveștile lui Creangă, cu care nu de mult făcuse cunoștință. Aceasta, desigur fără să se gândească a-i face reclamă.

Activitatea pedagogică a lui Eminescu nu se rezumă numai la niște rapoarte seci — deși unele din ele sunt capitale pentru evoluția ideilor pedagogice

românești — ci ea este generală, strâns legată de personalitatea artistului — manifestându-se puternic prin pana omului politic, ca și prin energia realizatorului practic.

Despre această activitate, profesorul I. Scurtu — ca și despre cea de prim-redactor la „Curierul din Iași” — ne spune că înseamnă: „ducerea înainte și aplicarea ideilor sale cu cea mai neștrămutată consecvență, cu obiectivitatea, desinteresarea și avântul unui adevărat apostol” (Introducere la: Scrieri politice și literare. Buc. Minerva 1905).

Și încheie cu aprecierea că ideile pedagogice ale lui Eminescu „îsvorăsc dintr'un admirabil bun simț și din cunoașterea nevoilor reale ale educației și învățământului”.

Ideile aceluia ce a schimbat pentru scurtă durată fața școlii românești nu și-au pierdut nici azi actualitatea. România de azi se desvoltă tot mai mult sub egida spiritualității lui Eminescu pe care de abia deacum înainte începem să-l cunoaștem și să-l înțelegem.

Duhul său plutește tot mai mult asupra noastră, îmbătrâniri înainte de vreme și renunțând la „somnul său dulce”, pe care atât de mult l-a râvnit în viață, vine să ne însufle mereu entuziasm și dragoste de muncă, pentru ca să ajungem, prin ele, să impunem în fața lumii numele unei Români care se cheamă „Mare”.

Ioan Al. Chiriță-Drănic
învățător

NOTĂ: — Pentru datele referitoare la activitatea de revizor șc. a lui M. Eminescu măm sorci de lucrarea „Viața și opera lui Eminescu” de G. Călinescu.

EXPOZIȚIA

de lucrări practice a școlilor primare din Bihor, organizată la finea anului școlar 1936—1937

La începutul anului școlar 1936—1937, Comitetul școlar județean din Bihor a hotărît ca și la finea acestui an școlar să aranjeze o expoziție a obiectelor ce se vor lucra de elevii și elevele școalelor primare de stat.

Expoziția aranjată la finea anului școlar 1936—37 a fost una dintre cele mai reușite expoziții și a format obiect de admirație pentru 5000—6000 vizitatori.

Dintre școlile cari au participat la aceasta expoziție, au fost premiate cu câte un aparat de radio și cu câte o diplomă școlile primare de stat din: 1. Sântandrei, 2. Cărăndeni, 3. Oradea No. 2, 4. Ucuriș, 5. Borod, 6. Sâmbăta.

Cu câte 2000 lei și cu câte o diplomă au fost premiate școlile primare de stat din: 1. Batâr, 2. Suiug, 3. Haieu, 4. Brusturi, 5. Sârbi

Cu câte 1000 lei și diplomă au fost premiate școlile primare de stat din: 1. Salonta Nr. 2, 2. Sânicolau Român, 3. Oșorhei vii, 4. Lunca, 5. Oradea No. 11, 6. Gurbediu, 7. Ceica, 8. Nojorid, 9. Oradea No. 1, 10. Cefa.

Cu câte 500 lei și diplomă au fost premiate școlile primare de stat din: 1. Ianoșda, 2. Săcădat, 3. Ineu, 4. Girișul de Criș, 5. Totoreni, 6. Borș, 7. Oradea No. 9, 8. Vintere, 9. Hidișelul de jos, 10. Beliu băieți, 11. Popești, 12. Spinuș, 13. Dobrești, 14. Bicaciu, 15. Bratca, 16. Cauaceu, 17. Calea-Mare, 18. Beliu fete.

Din desenele prezentate la expoziție, au fost premiate cu câte 100 lei ale elevilor: Irimie Ioan cl. VII, Nistor Vasile cl. VI, Popa Pașc cl. VI, dela școala primară de stat No. 1 din Oradea, iar cu câte 50 lei au fost premiate desenele elevilor: Bungău Floriân cl. V,

Buzguța Ana cl. V, Molnar Arpad cl. VI dela școala primară de stat No. 1 din Oradea, Nagy Ludovic cl. VII, Pușcaș Gh. cl. VII, Pușcaș Petru cl. VII, Sava Gh. cl. VII dela școala primară de stat Nr. 2 din Oradea, Suci Avram cl. VI, Popa Aron cl. VII, Mateiaș Victor cl. VII, Butiri Ioan cl. VI și Popa Dumitru cl. V dela școala primară de stat din Bratca.

1. Obiectele dela școala primară de stat din Ceica (vezi tabloul IV.) au fost lucrate sub conducerea inv. — dir. Gheorghe Ivănescu, de d-șoara Maria Crăciun maestră, D-na Veturia Ivănescu învățătoare, Moise Hurgoiu inv. și Cula Teodor, maestru.

2. Obiectele dela școala primară de stat No. 1 din Oradea (vezi tabloul V—VI) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Francisc Vallner de Iosif Pop maestru, doamnele: Cornelia Tâmaș, Valeria Sorescu, Silvia Rogge, Laura Marinescu, Elena Moga și Elisabeta Reisz învățătoare, Nanu Teodor și Cociubei D-tru învățători.

3. Obiectele dela școala primară de stat din Spiniuș (vezi tabloul VI) au fost lucrate sub conducerea inv.—dir. Pașca Porfir, de d-șoara maestră Moga Eleonora.

4. Obiectele dela școala primară de stat din Haieu (vezi tabloul VII) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Pop Ilie, de d-șoara Bodea Maria, maestra.

5. Obiectele dela școala primară de stat din Cefa (vezi tabloul VIII) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Const. Anastasiu, de d-șoara Dumitrescu Florica maestră.

6. Obiectele dela școala primară de stat din Nojorid (vezi tabloul VIII) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Ștefan Radu, de d-șoara Baci Maria, maestră.

7. Obiectele dela școala primară de stat No. 9 din Oradea (vezi tabloul IX) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Pop Gavril, de d-na Pop Aurelia

8. Obiectele dela școala primară de stat din Popești (vezi tabloul IX) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Gh. Nicoară, de d-șoara Carolina Bojan, maestră.

9. Obiectele dela școala primară de stat din Ianoșda (vezi tabloul X) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Guiaș Iosif, de d-șoara Viorica Porjea, maestră.

10. Obiectele dela școala primară de stat din Gur-

bediu (vezi tabloul X) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Banță Matei, de d-șoara Chișiu Lucreția, maestră.

11. Obiectele dela școala primară de stat din Sâmbăta (vezi tabloul XI) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Sabin Aron, de d-șoara Ana Aron, maestră.

12. Obiectele dela șcnala primară de stat din Cărandeni (vezi tabloul XI) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Aurel Paul, de d-na Paul Elena, maestră.

13. Obiectele dela școala primară de stat din Sânicolaul-Român (vezi tabloul XII—XIII) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Delitoiu Ilie, de d-ra Briscan Ana, maestră.

14. Obiectele dela școala primară de stat din Beliu (vezi tabloul XII) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. D-iru Rugina, de d-ra Pop Iuliana, maestru.

15. Obiectele dela școala primară de stat Nr. 2 din Salonta (vezi tabloul XIV) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Gavril Nuțu, de d-na Camian Fecilia, maestră.

16. Obiectele dela școala primară de stat din Batăr (vezi tabloul XV) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Procopie Cristescu, de d-na Polixenia Ionescu, maestră.

17. Obiectele dela școala primară de stat din Brusturi (vezi tabloul XVI) au fost lucrate sub conducerea inv.-dir. Const. Popa, de d-na-învățătoare Virginia Popa.

18. Obiectele dela școala primară de stat din Bicaciu (vezi tabloul XVI.) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Aurel Popoviciu, de d-na Ana Popovici

19. Obiectele dela școala primară de stat din Căuașeu (vezi tabloul XVI) au fost lucrate sub conducerea Dnei Luca Aurelia, învățătoare.

20. Obiectele dela școala primară de stat din Borș (vezi tabloul XVII) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Pop Lazar, de inv. Dumilru Vereș.

21. Obiectele dela școala primară de stat No. 11 din Oradea (vezi tabloul XVII) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Popa Gheorghe, de d-na Pop Cristina învățătoare.

22. Obiectele dela școala primară de stat din Săcădat (vezi tabloul XVIII) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Marcaș Ioan, d-ra Ioan Viorica, maestră.

23. Obiectele dela școala primară de stat din Lunca (vezi tabloul XIX—XX) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Ioan Aron, de d-na Aron Maria, învățătoare.

24. Obiectele dela școala primară de stat din Vințere (vezi tabloul XIX) au fost lucrate sub conducerea inv. dir. Ștefan Popa, de d-ra Vasiliu Marieta maestră.

25. Obiectele dela școala primară de stat din Oșorhei-vii (vezi tabloul XIX) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Bulzan Mihai și d-na Bulzan Mina inv.

26. Obiectele dela școala primară de stat din Sârbi (vezi tabloul XIX) am fost lucrate sub conducerea în dir. Fetea Ioan, de d-ra Chirodea Angela, maestră.

27. Obiectele dela școala primară de stat din Borod (vezi tabloul XX) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Pop Grigorie, de d-ra Weisz Irina, învățătoare.

28. Obiectele dela școala primară de stat din Suiug (vezi tabloul XX) am fost lucrate sub conducerea inv-dir. Poenaru Nistor, de d-na Poenaru Maria, învățătoare.

29. Obiectele dela școala primară de stat din Hîdișelul de jos (vezi tabloul XXI) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Toaxen Ilie.

30. Obiectele dela școala primară de stat din Dobrești (vezi tabloul XXI) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Oprea Chiriță, de Gligor Traian, maestru.

31. Obiectele dela școala primară de stat din Beliu (vezi tabloul XXI) au fost lucrate sub conducerea inv. Victor Son.

32. Obiectele dela școala primară de stat din Ucuriș (vezi tabloul XXI) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Lăzureanu Florian, de d-ra Munteanu Elisabeta, maestră și d-na Lăzureanu Cristina, învățătoare.

33. Obiectele dela școala primară de stat din Ineu (vezi tabloul XXII) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Marcu Dumitru, de Țiglea Ioan, maestru.

34. Obiectele dela școala primară de stat din Sântandrei (vezi tabloul XXII-XXIII) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Nicolae Negruțiu, de d-na inv. Irina Negruțiu și Gh. Cristea, maestru.

35. Obiectele dela școala primară de stat din Girișul de Criș (vezi tabloul XXI) au fost lucrate sub conducerea inv-dir. Ioan Vereș, de Gh. Cristea, maestru.

36. Obiectele dela școala primară de stat din Totorenii (vezi tabloul XXII), au fost lucrate sub conducerea învăț. Bălvănescu Dumitru, de d-ra Bala Eva, maestră.

37. Obiectele dela școala primară de stat Nr. 2 din Oradea (vezi tabloul XXIV-XXV) au fost lucrate sub conducerea învăț. Vornicu Vasile, de d-na învăț. Mătescu Ecaterina și d-na Balosache Ilorica, maestră.

38. Obiectele dela școala primară de stat din Bratca (vezi tabloul XXVI) au fost lucrate sub conducerea învăț. Ioan Munteanu, de Benea Vasile, maestru.

39. Obiectele dela școala primară de stat din Calea-Mare (vezi tabloul XXVII) au fost lucrate sub conducerea învăț. Ioan Tincau.

Pentru clarificarea obiectelor, a fost formată o comisie compusă din d-nii : dr. Ion Picu Băncilă, prefectul județului Bihor, d-na Elena Ștefănescu, directoarea școlii profesionale de fete și Ioan Mangra, președintele Com. Școl. județean.

Oradea, 30 Iulie 1937.

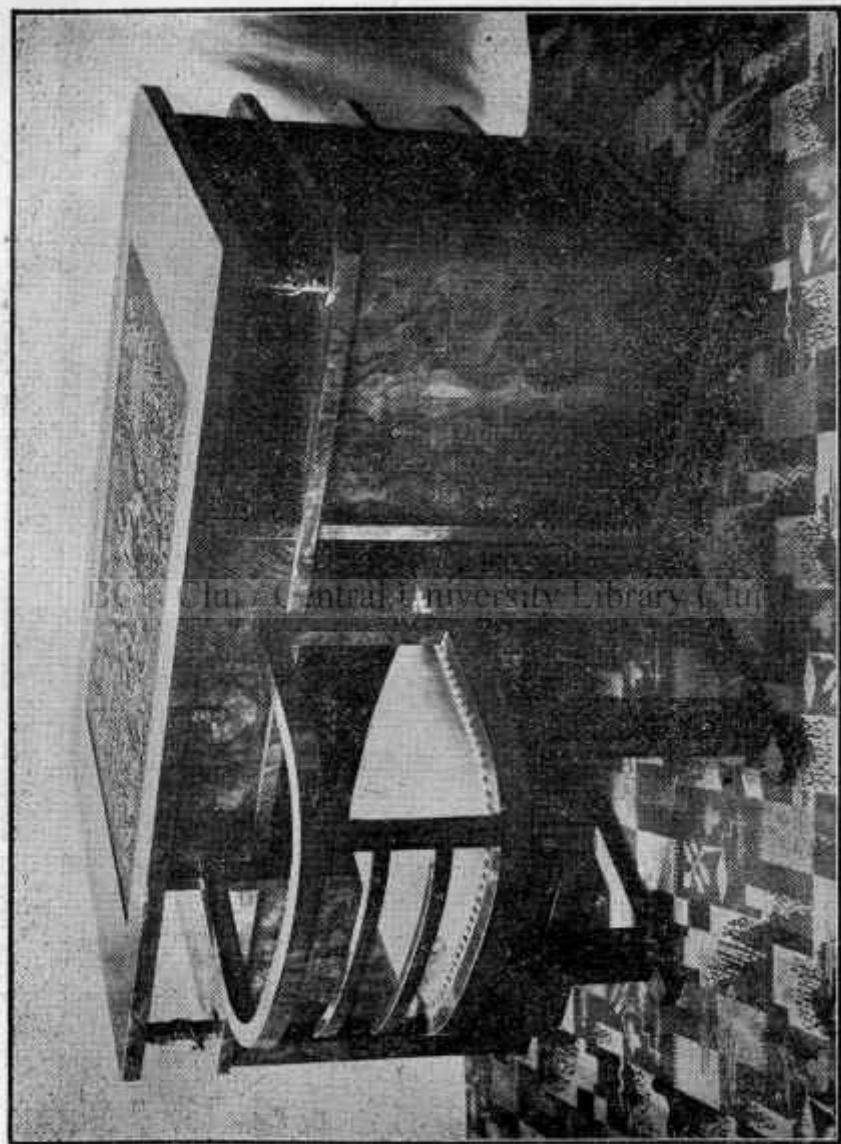
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ioan Mangra

președ. Com. Școl. județean

Masa de scris făcută pentru M. S. Marcel Voevod Mihai

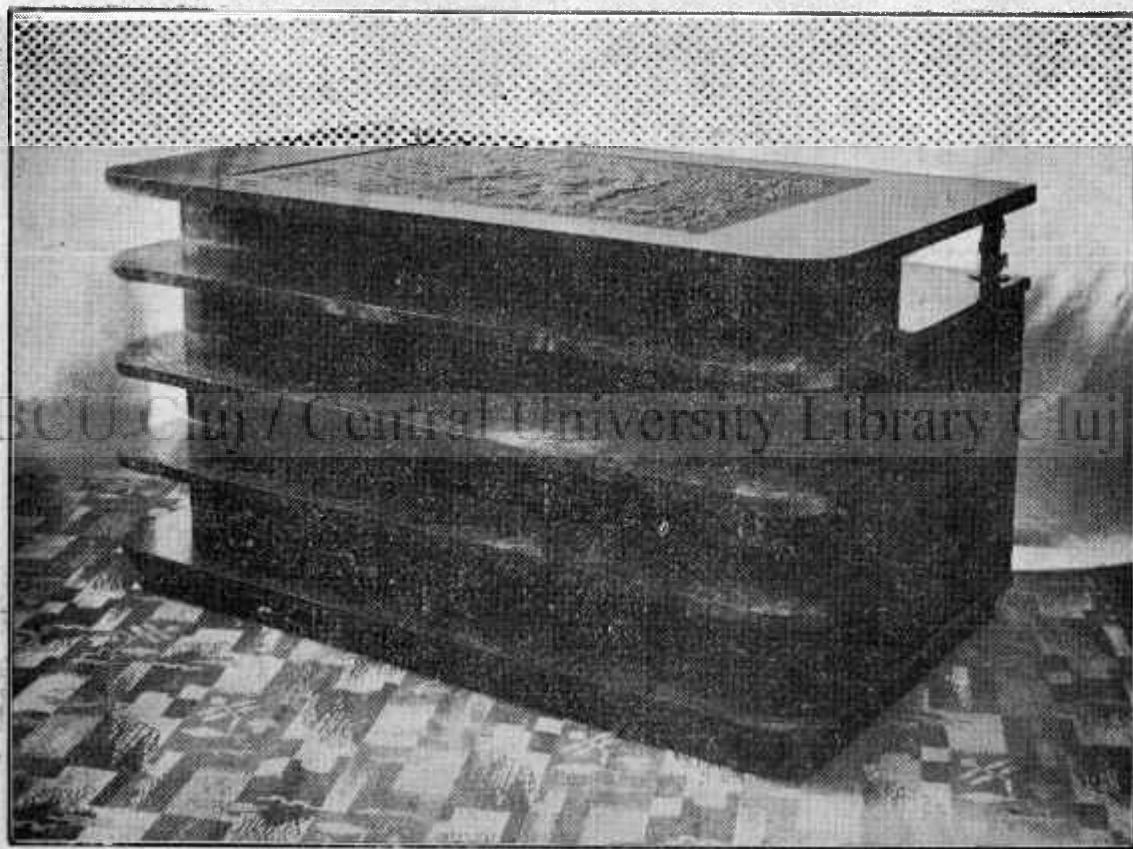

TABLOUL Nr. II

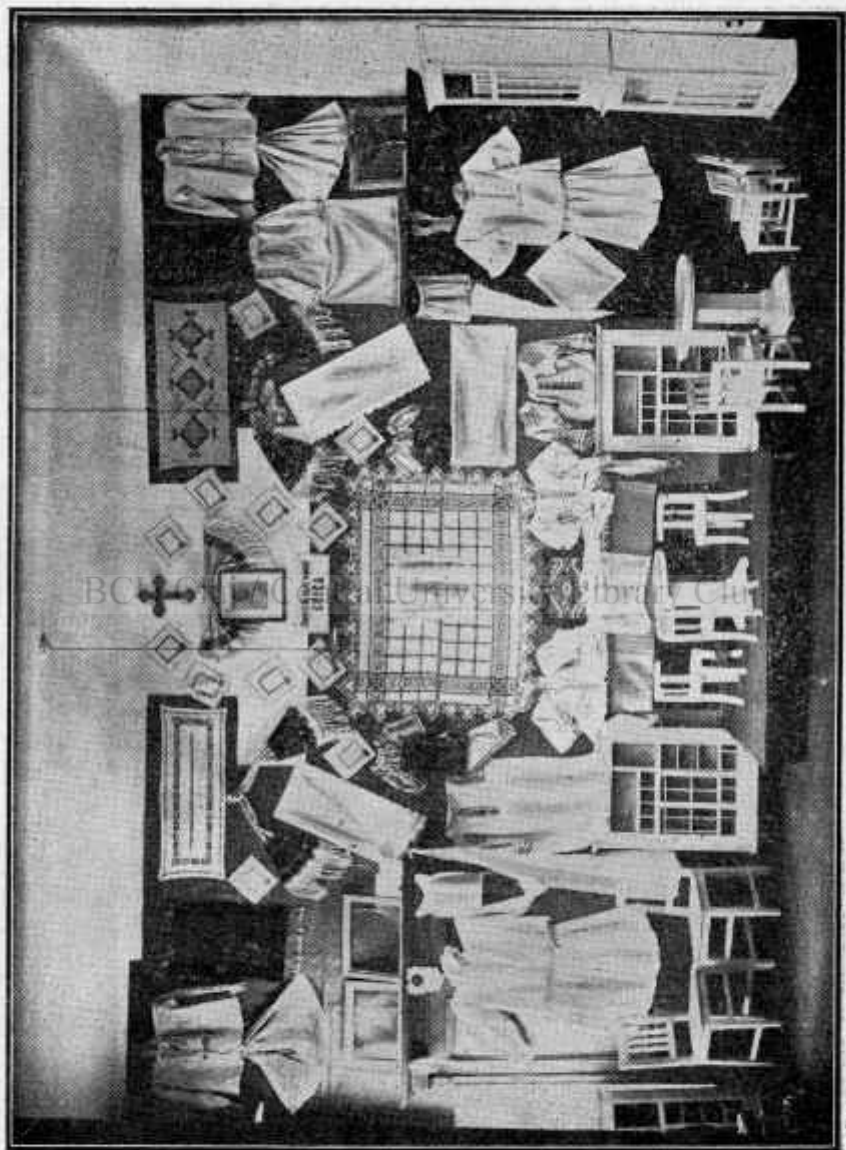

Fata mesei de scris cu dedicația pentru M. S. Voevod Mihai

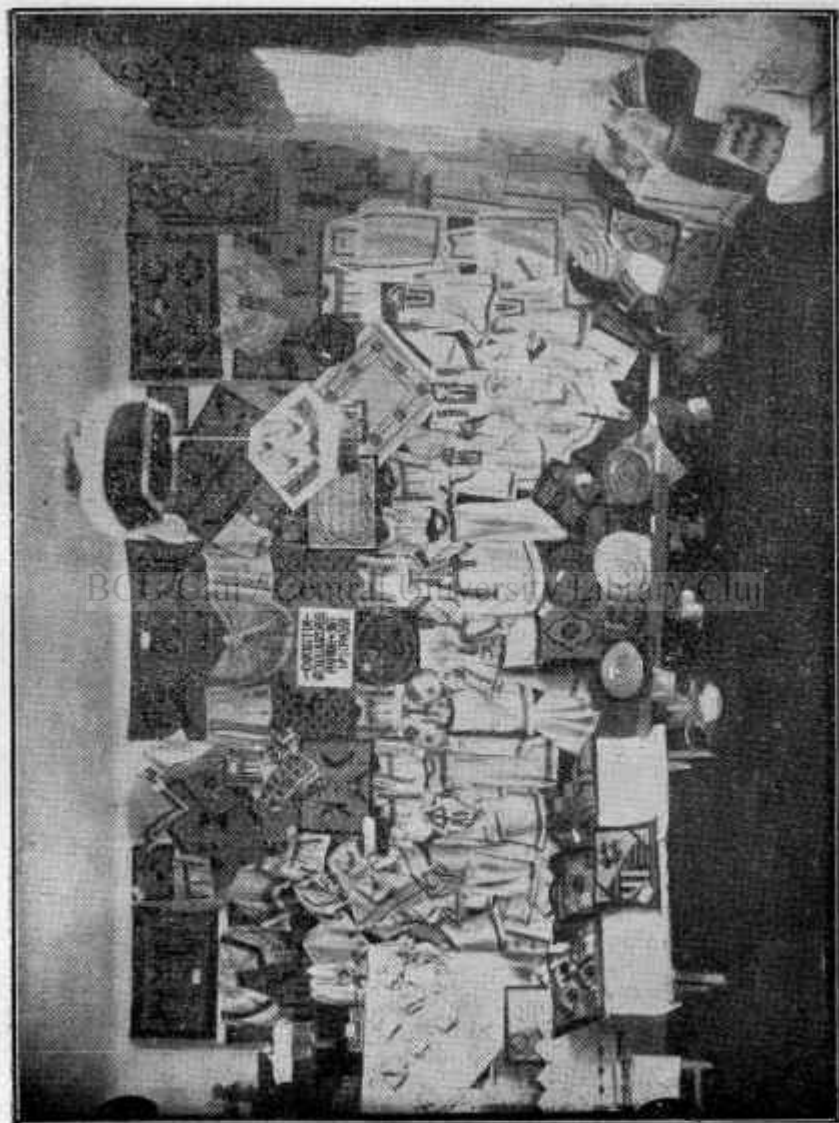

Fațada mesei de scris

TABLOUL Nr. V.

Școala primară de stat No. 1 din Oradea

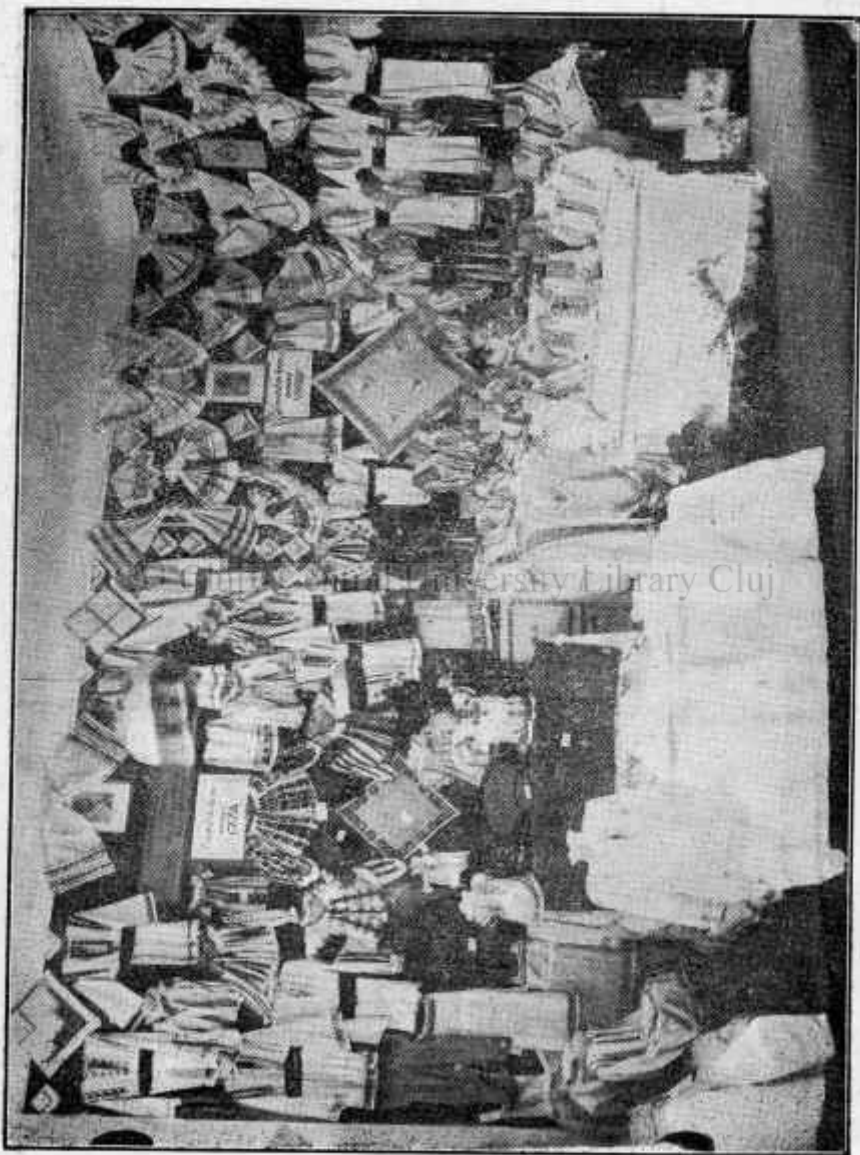
Școala primară de stat No. 1 din Oradea

TABLOUL Nr. VII.

Scoala primară de stat din Spînuș, fil. Hăteu

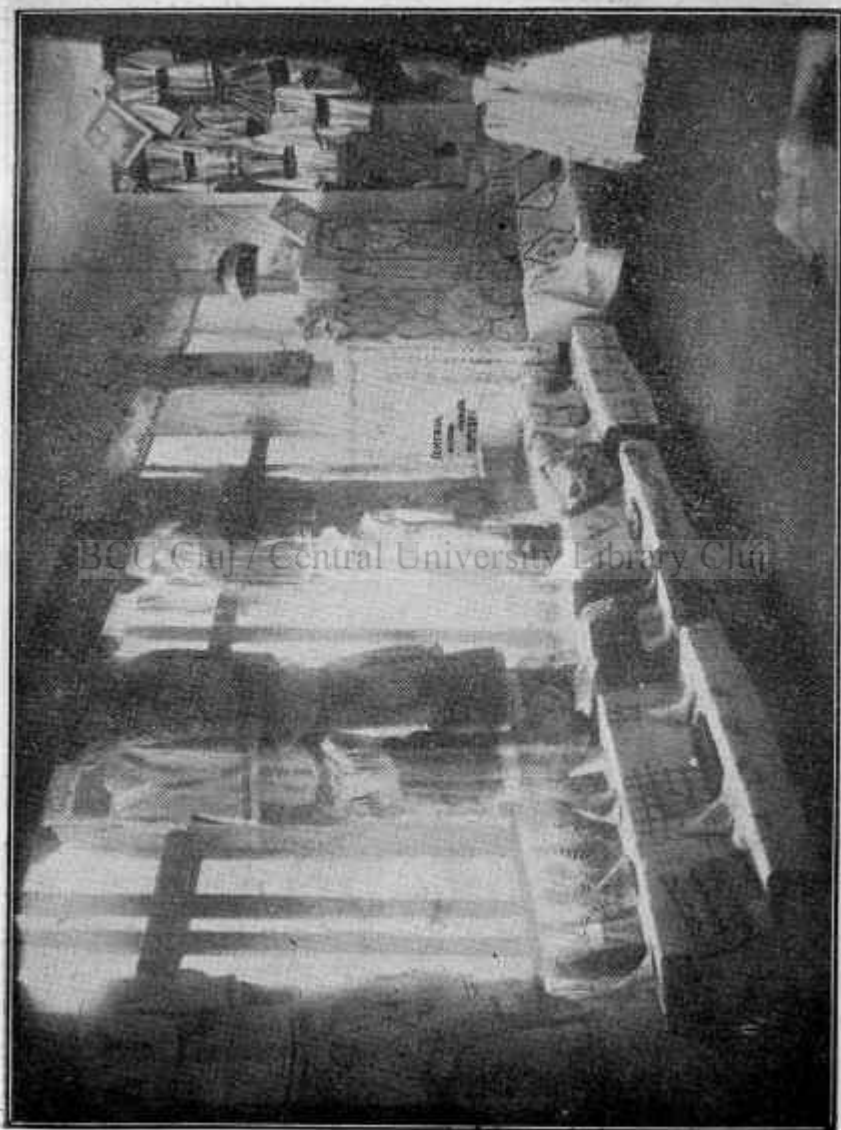

Școala primară de stat din Cefa și Nojorid

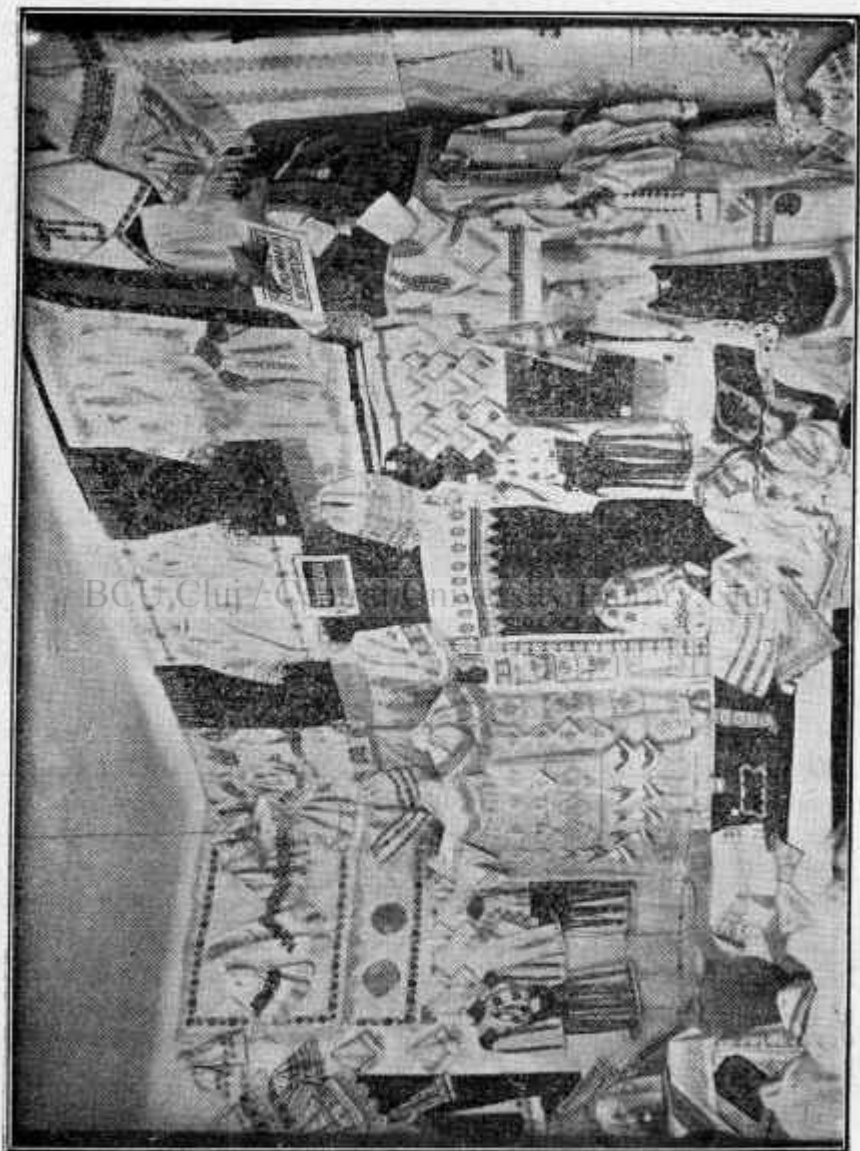

TABLOUL Nr. IX.

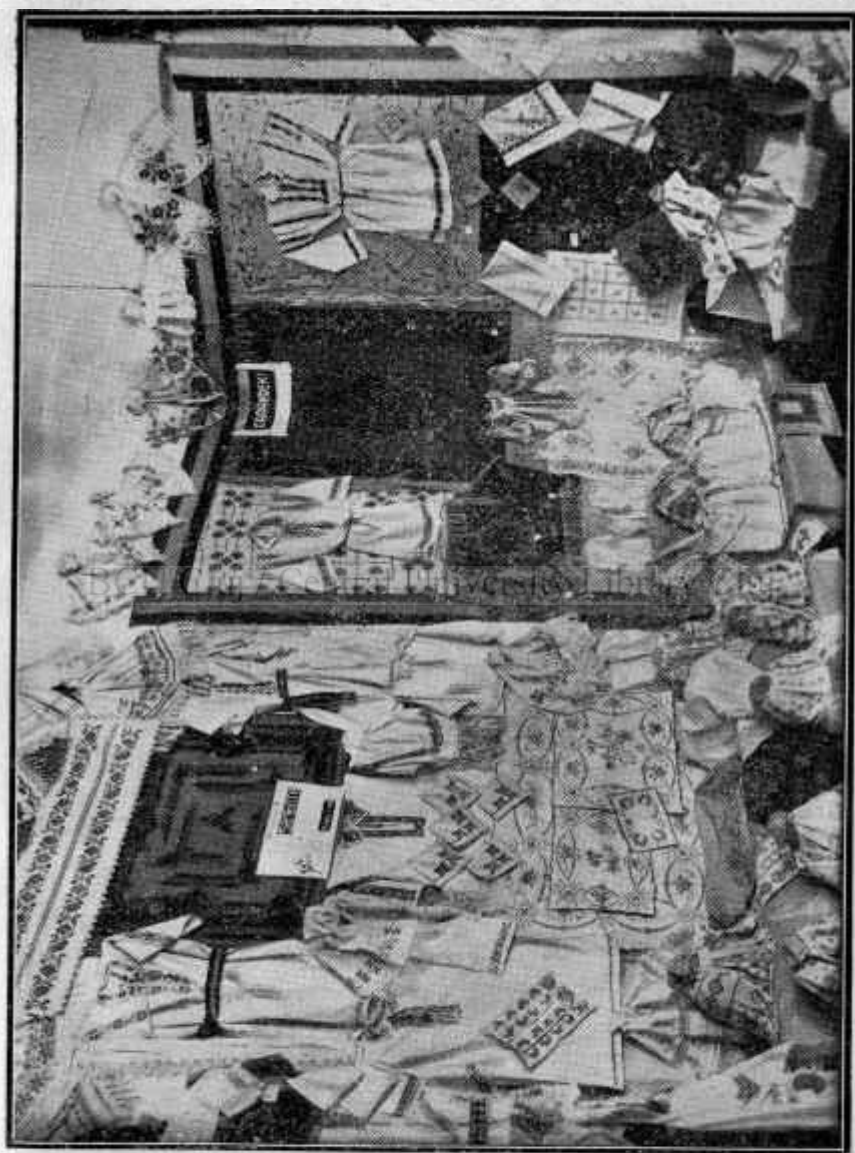
TABLOUL Nr. X.

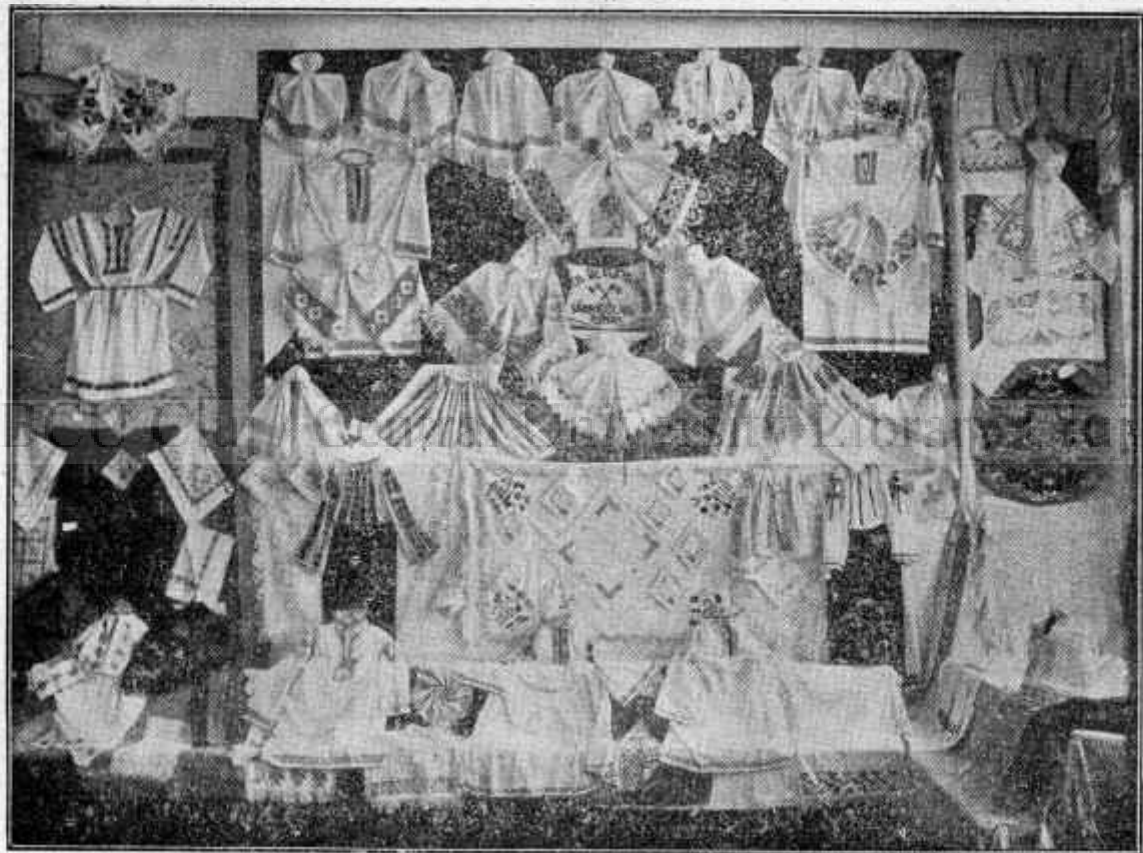
Școala primară de stat din Ianoșda și Gurboediu

TABLOUL Nr. XI

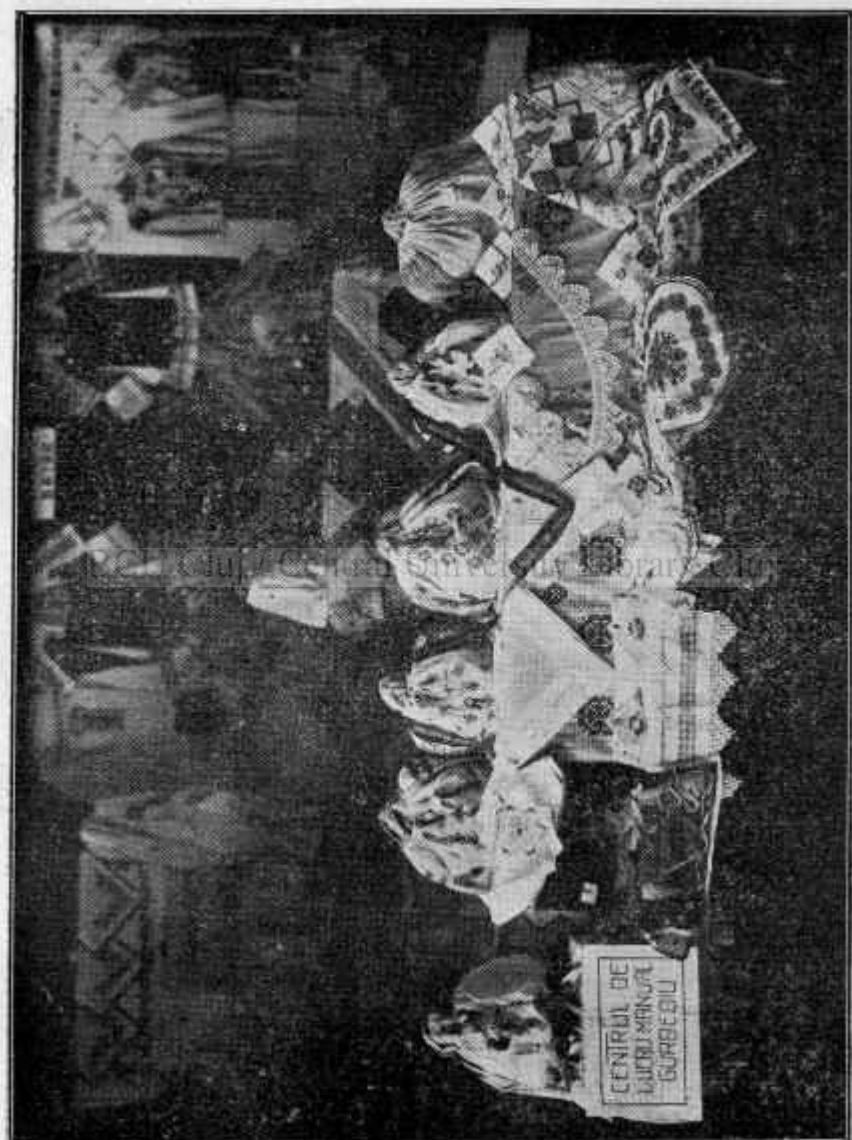

Scoala primară de stat din Sâmbăta și Cărăndeni

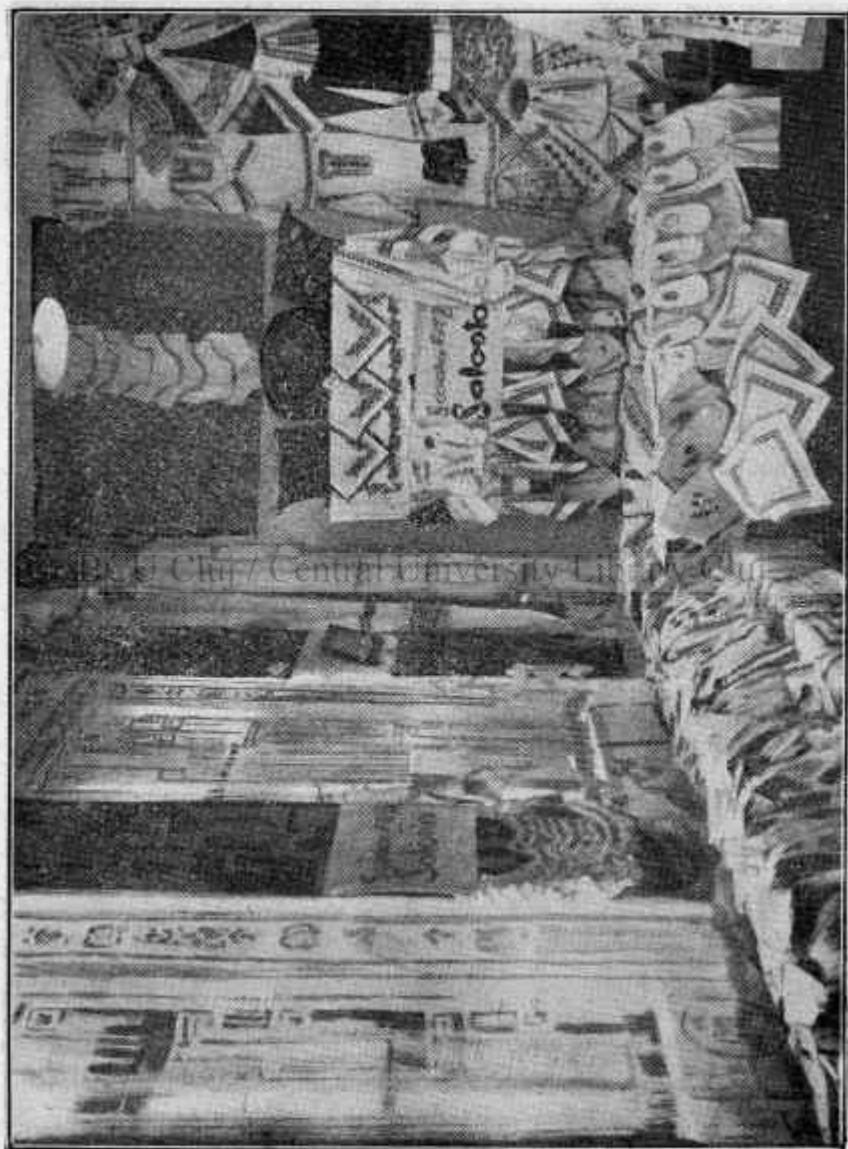

Școala primară de stat din Cărădeni, Sânicolaul-Român și Beltu.

TABLOUL Nr. XIII.

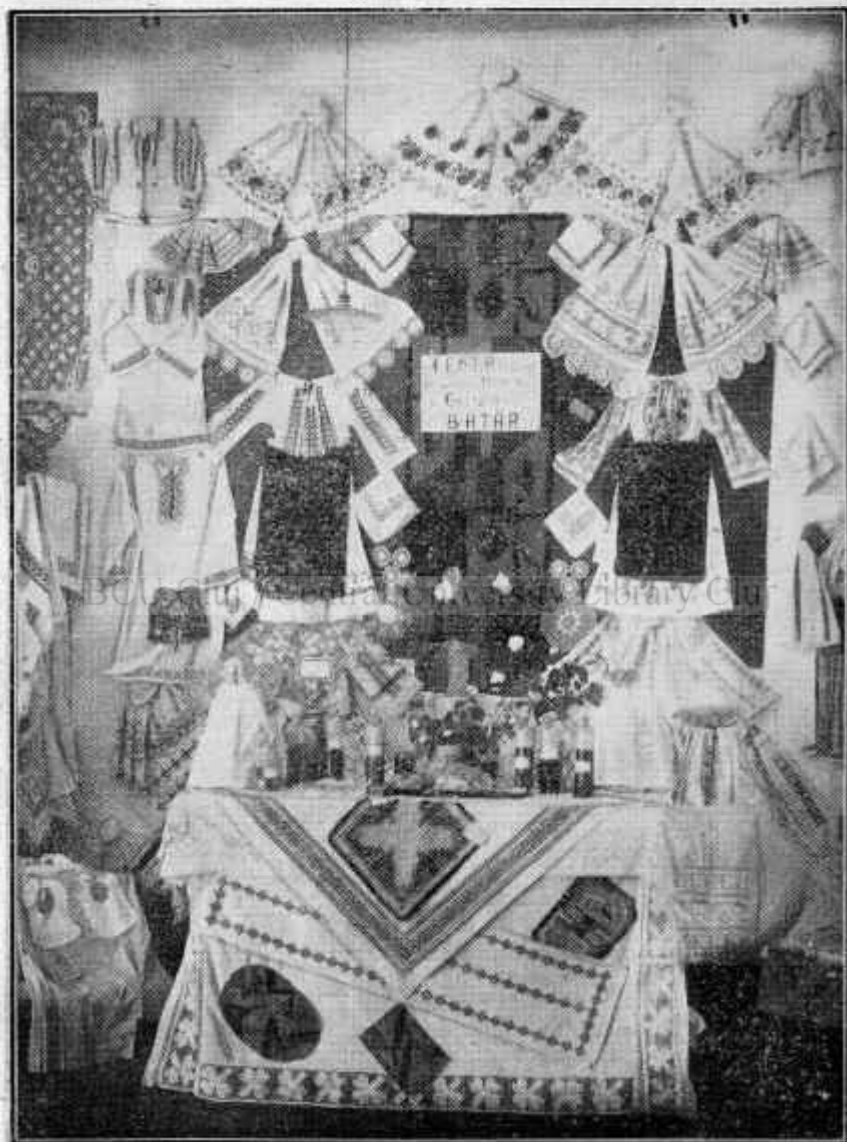

Școala primară de stat din Gurbeștiu și Sânticolaului, Români

TABLOUL Nr. XV:

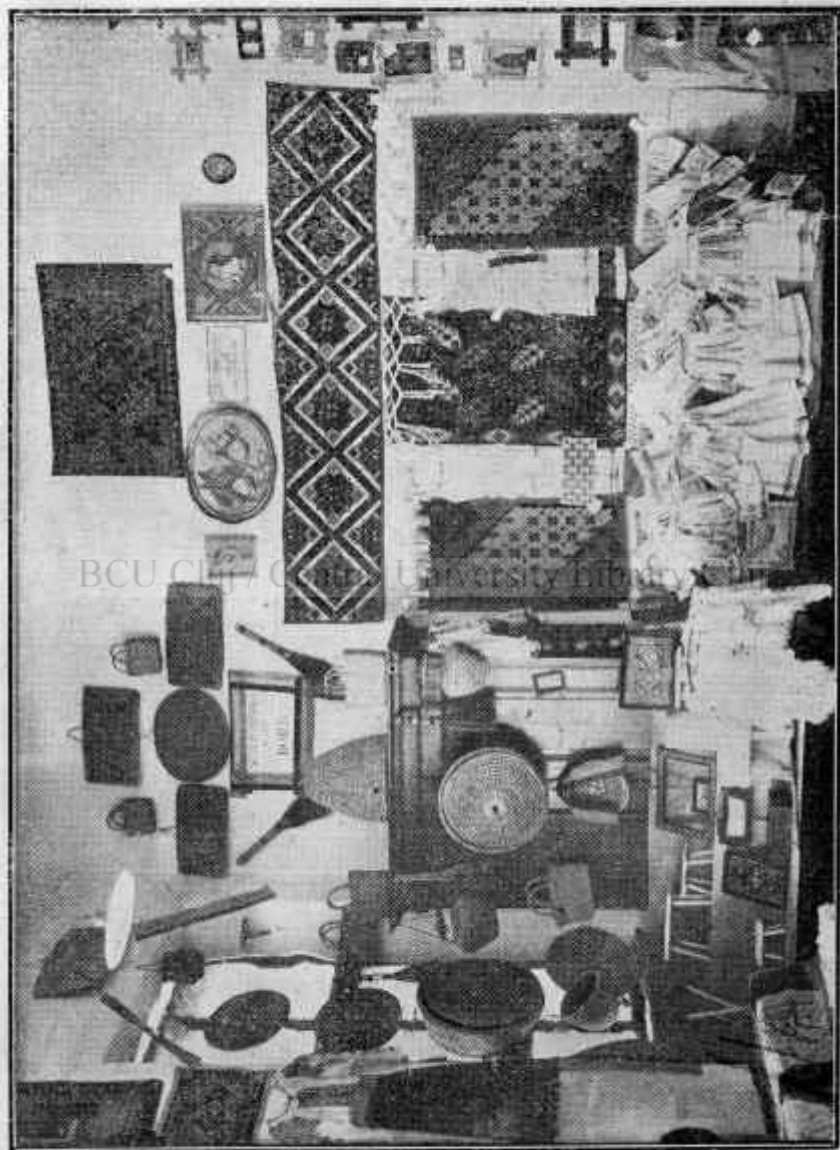
Școala primară de stat din Bătăr

Școala primară de stat din Bruștari, Bicoaciu și Căușeșu

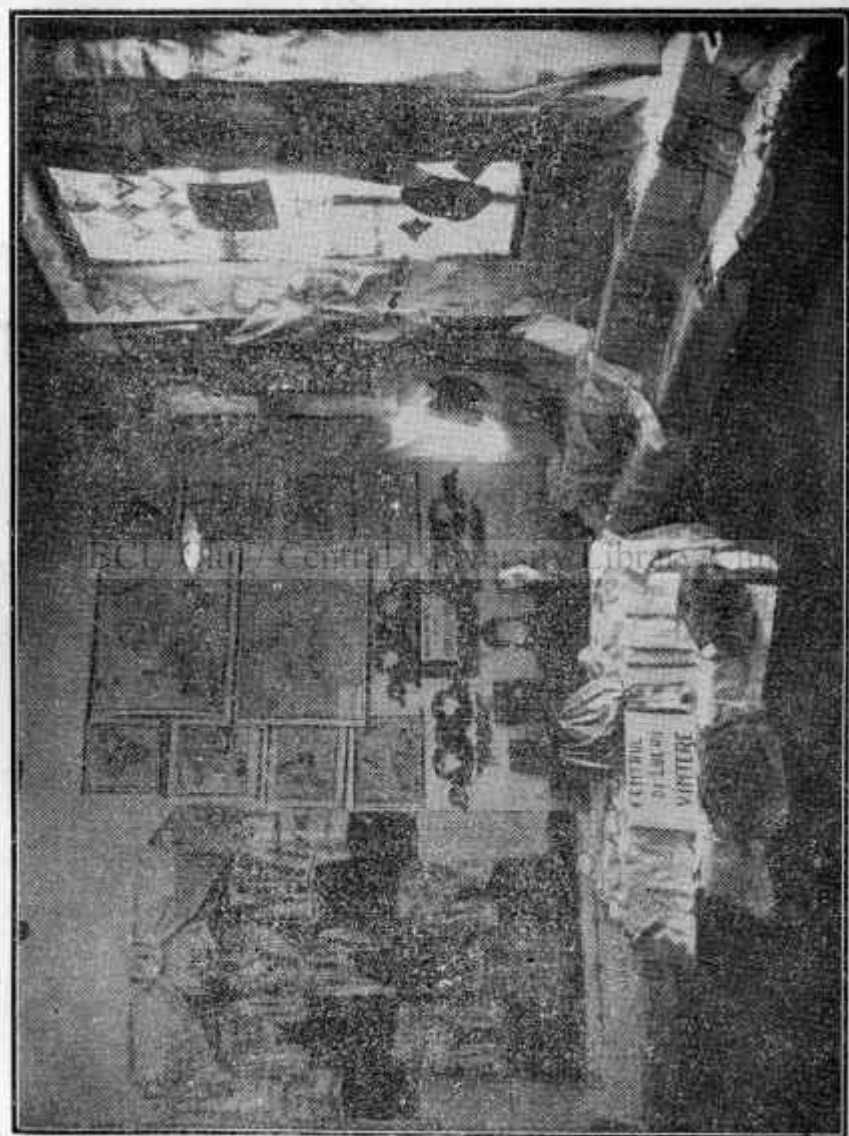

TABLOUL Nr. XVIII.

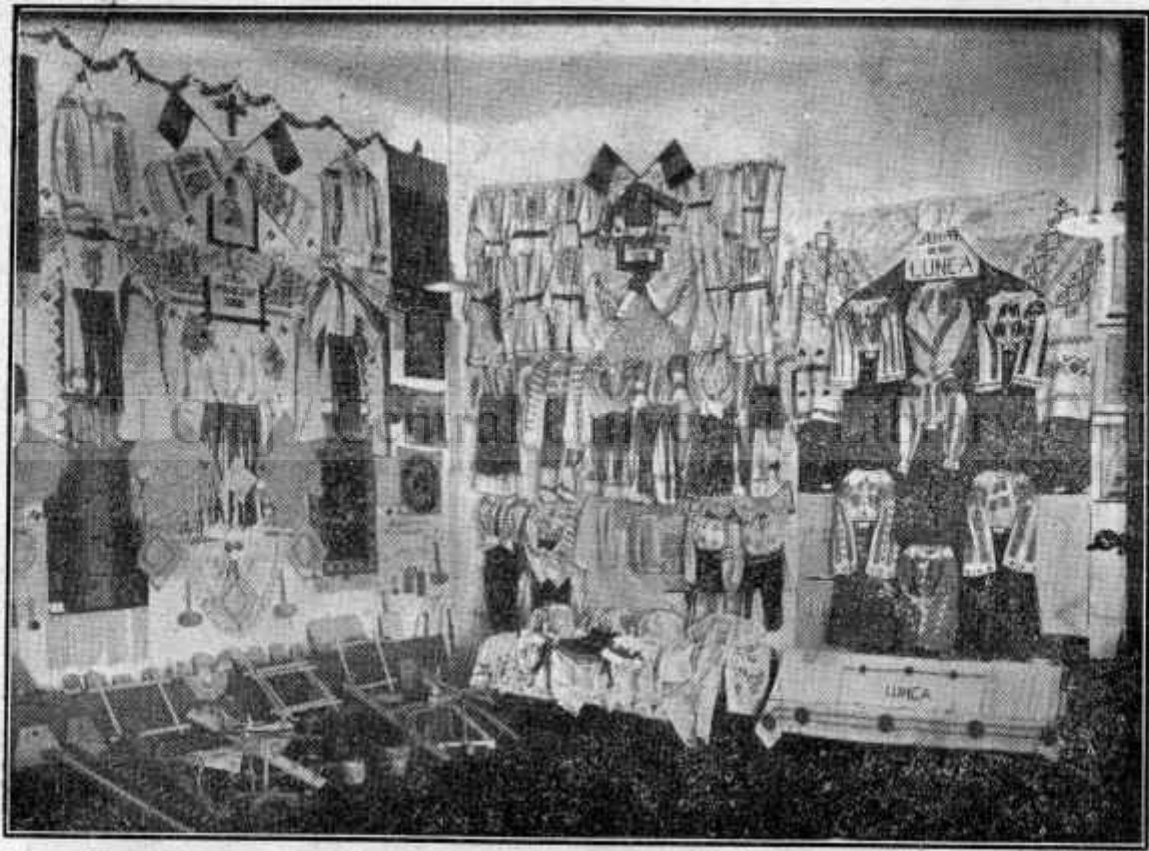

Școala primară de copii din "Dădăle"

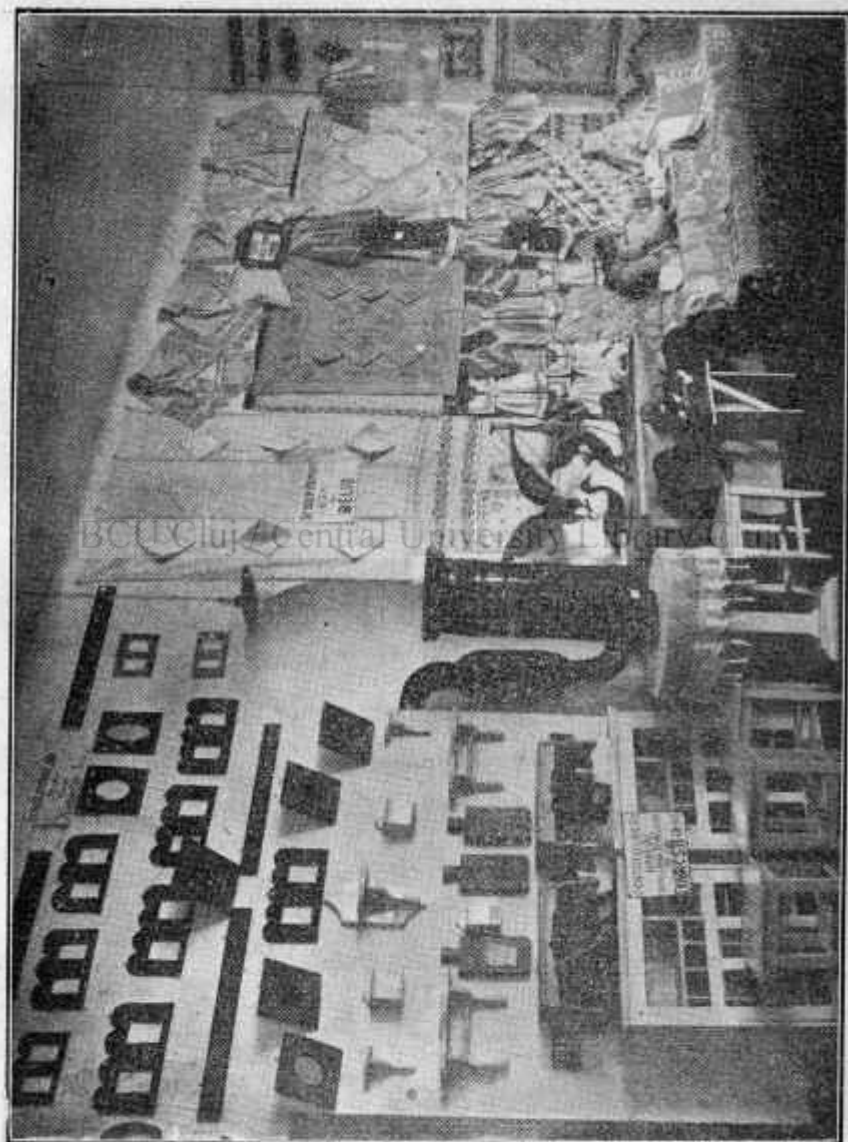

Școala primară de stat din: Lunca, Ogorhotavii, Vintore și Sârbi.

Școala primară de stat din : Borod, Suiug și Lunca

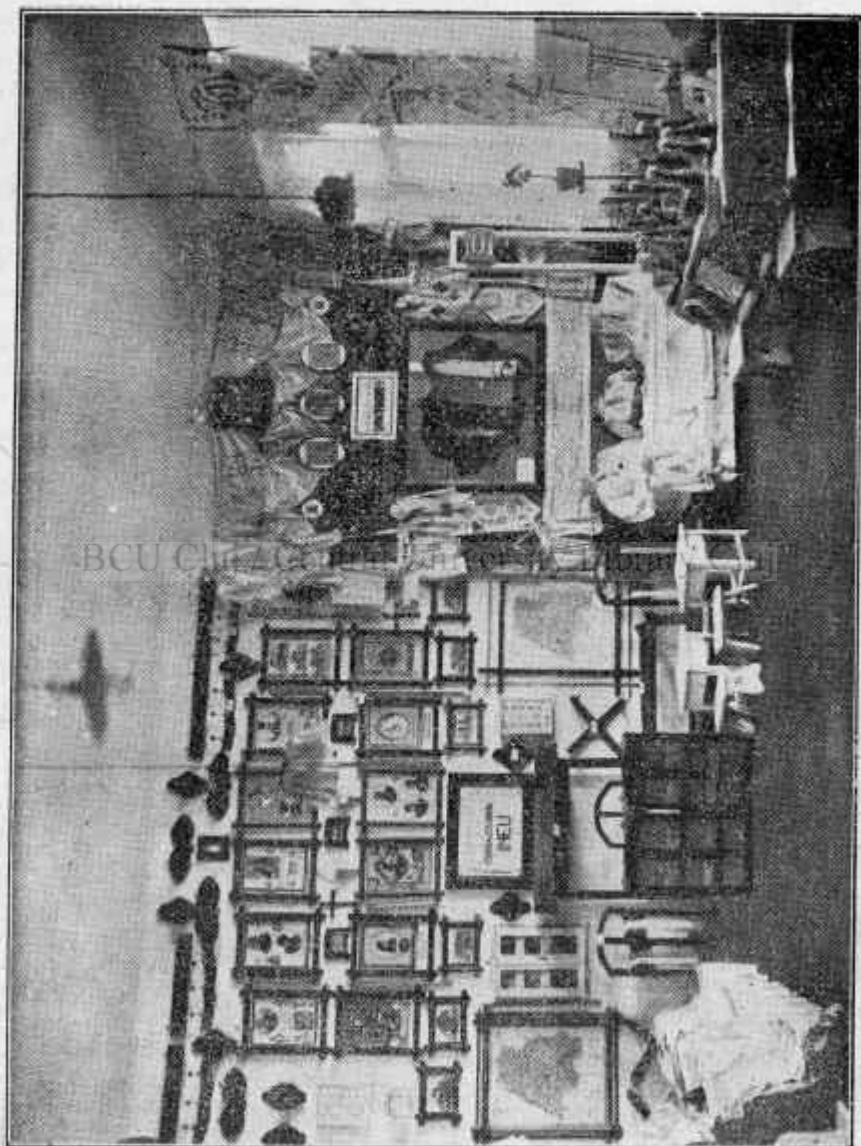
TABLOUL Nr. XXI

Școala primară de stat din: Hidrișelul de jos, Dobresti, Belta și Ucuriș

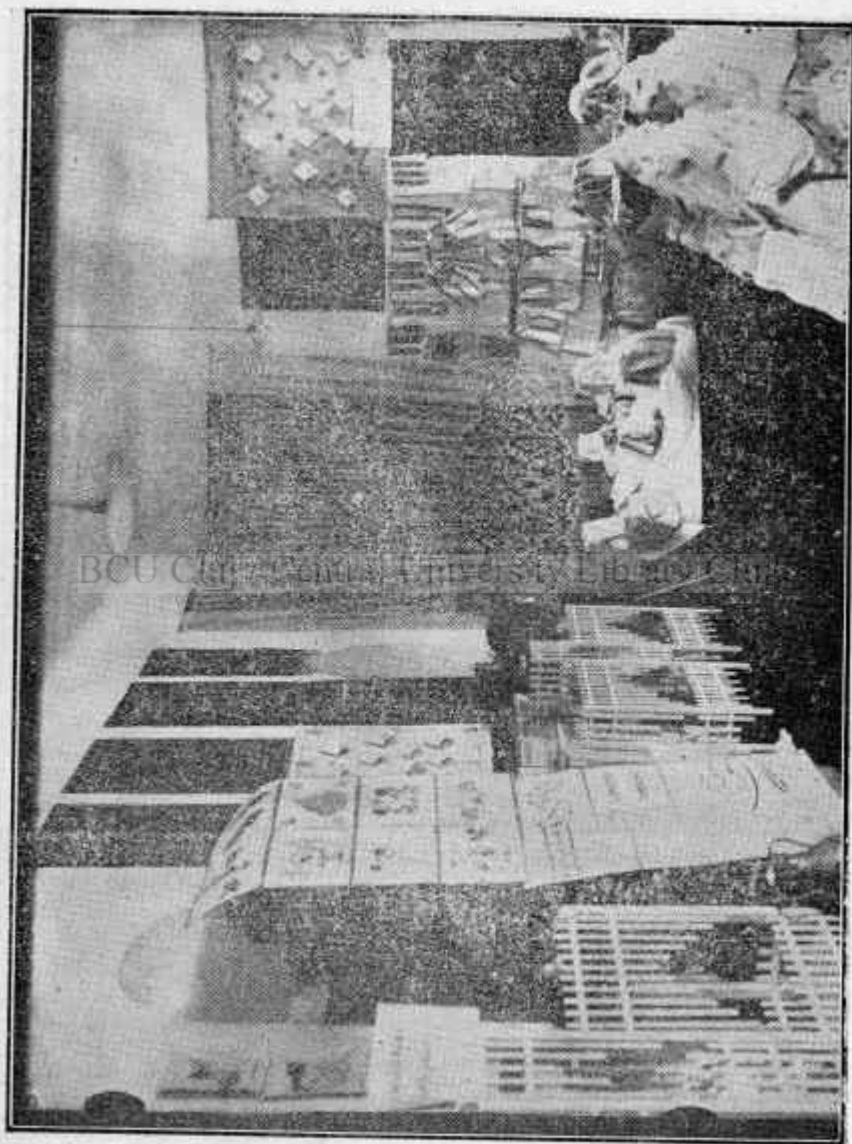
Școala primară de stăt din : Ineu, Sântândroi și Gitișul de Cris

Școala primară de stat din : Toforeni și Sântandrei

TABLOUL Nr. XXIV.

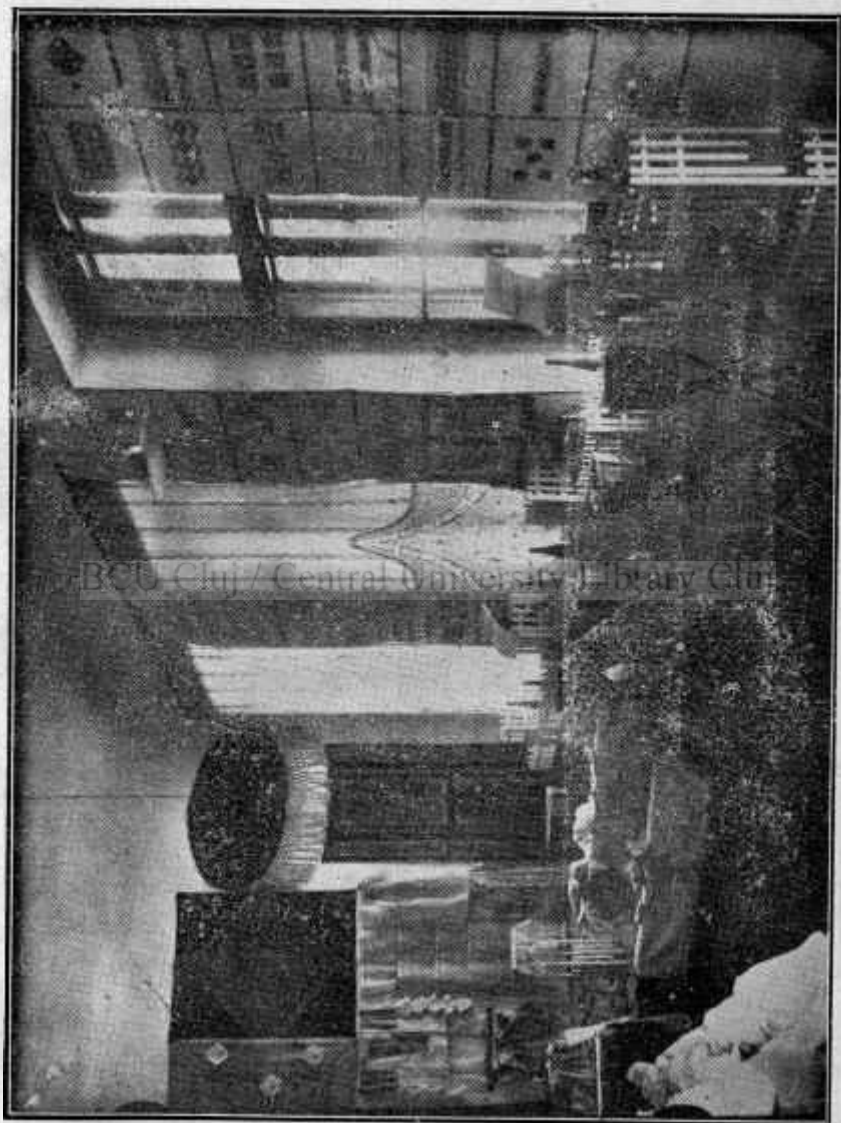

Școala primară de stat Nr. 2 din Oradea

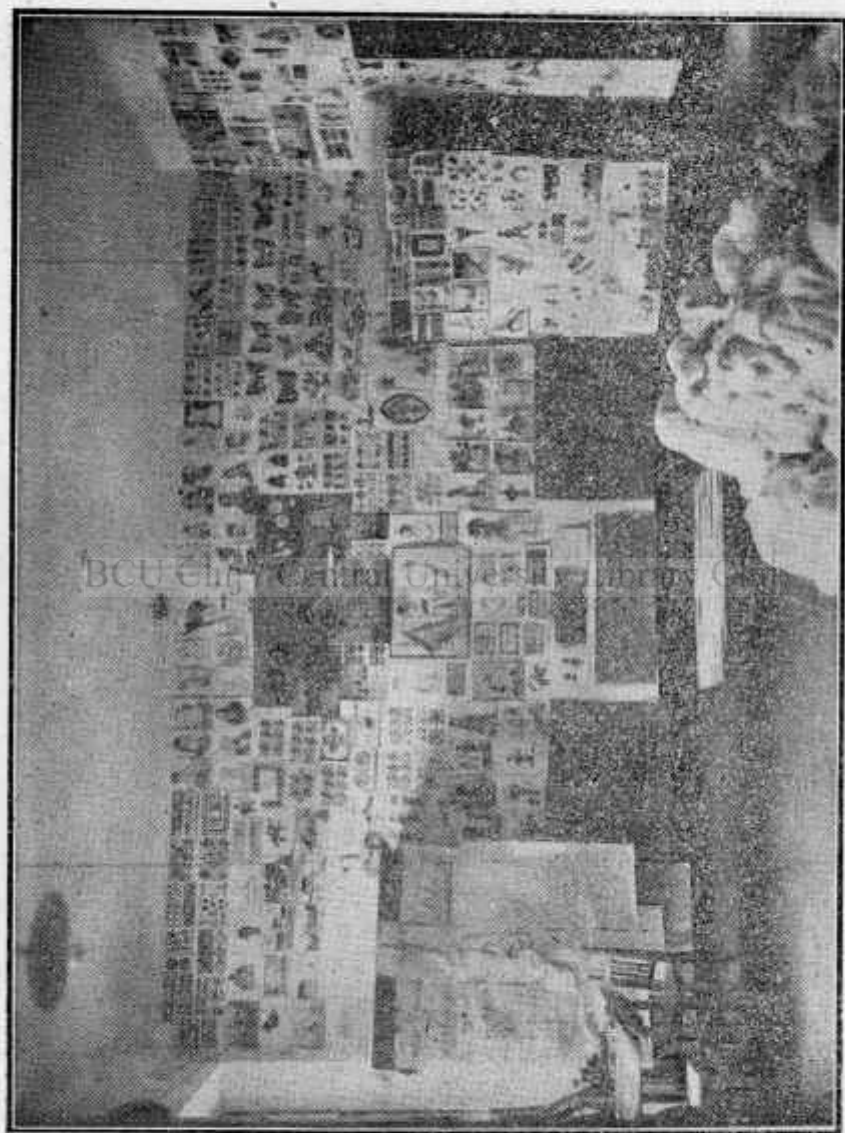

TABLOUL Nr. XXV

Școala primară de stat Nr. 2 din Oradea

Școala primară de stat din : Brațca, No. 1 și 2 din Oradea și Călea-Mare

